

717
8204
717 8342
Kaya Nik-
Noord 18

Speedmail
DOMEZA

October 6, 2006, Vol. 4, no. 12

The future is here now!

Free Copy!
Eta gratis!

94.7
Voz di Bonaire
Divishon
no ta bon.
Union ta bon!

Curaçao, Netherlands Antilles

I think they know the 12 hour insect repellent is about to expire

Krusa laman korá, página 10

Referendumrecht in Curaçao blz. 3 en 30

Fundamentalismo en EE.UU. página 16

No false religions, page 25

Weird elephant and saxophone player. Your ad in ARCO gets noticed!

Hotel Bonaire Inn

Week special: Monday to Friday Naf. 178,- (for 2 persons, depending on availability)

Weekend special with 2 breakfast & 1 dinner Naf 110,- a person

www.bonaireinn.com

Best rates on Bonaire!!

HOTEL FRIARS' INN BED & BREAKFAST

Tel: (599) 7173948

Ta eksistí solamente un posishon intransigente ora di negoshá: Nos tur ta deseá di keda huntu den Reino

Tur Pueblo na Antia a papia palabra kla. Nan tur a ekspresá ku nan ke keda huntu pero, kita i pone, bou di 2 diferente formula, pero tur den Reino.

Tur isla ke sigui konstruí nan isla bou di un dak komún, pa asina satisfasé, kada dia mas mihó, e nesesidatnan básiko di nan Pueblo. Esaki en grandes rasgos ta: bivienda drechi, enseñansa konektá ku globalisashon, seguridat, desaroyo ekónomiko, i salubridat drechi, pa asina radiká, entre otro, desempleo i pobresa, tantu material como spiritual.

Pa logra e kosnan ei niun kaminda no a bisa ku ora mester negoshá ku Hulanda mester para na un manera intransigente pa, un gouverneur propio, un ministerio público propio, un cuerpo policial propio etc. E bachi di intransigencia ku sierto político ta bistiendo, ta nan mes a kis e, *niun hende no a ordená nan di bistí'*.

Tur negosashon ta kuminsá ku posishonnan, pero na mesa ta yega na un kaminda ideal. E mensaje mas klave ku tur 5 isla a duna nan político ta: ku nan ke keda huntu den un REINO. Esei ta e único posishon intransigente ku pueblo di tur isla, konhumente ta eksihí pa tin riba mesa. Den transcurso di +/- 10 año pueblo a pidi 2 bes, pa keda huntu den un Reino.

Tur sobra kondishon, en principio, ta negoshabel. Mester yega huntu na e statús estatal nobo. No por ta'sina ku un partner di e 7 ta drenta den e kas nobo kobando mama. Óf tilda otro di mala fe. Esaki no ta un opshon real.

E destino final mester ta: ku tur 7 ta bai sigui huntu elevá nan pueblo, bou di un dak, ku un infraestructura político nobo. 7 pueblo, kada uno ku su idiosincrasia, pero respetando otro. E konstelashon komunitario nobo mester kada dia por satisfacer e nesesidatnan básiko di kada uno su Pueblo mihó ku awor ta e kas. E nesesidatnan mas importante ta: bivienda drechi pa tur, enseñansa ku ta pone e fundeshi pa den futuro nos keda konektá ku globalisashon i modernisashon, seguridat, salubridat drechi, desaroyo ekónomiko positivo, pa asina radiká entre otro: desempleo i pobresa, tanto físico como spiritual, riba tur isla i na Hulanda. Historia ta indiká ku huntu, tur 7 partner den REINO lo por sigui traha konstruktivamente na un futuro kolektivo ku mihó kanalnan di komunikashon. Algu ku nos tur tabata ke ora nos a bai vota pa un konstelashon estatal nobo.

Nos como Kurasoleño adulto debe nos hubentut ku ta biniendo e chéns único aki. Ban sigui "fine tune" loke a kuminsá na 1954. E negosashonnan lo ta duru, pero a toda costa mester evitá ku: *met het vuile water nos ta benta e baby afó*.

Tur pueblo na Antia a rekonosé den e di dos referéndem ku mester desmantelá Antia, pasobra e órgano despues di 50 año no ta cumpli mas ku e deseonan nobo di e 5 islanan. Si bo mira e kos bon, tur isla a opta pa relashonnan mas direkto ku otro i ku Hulanda.

3 di nos a skohe pa un fórmula di mémos outonomía i a delegá aktividadatnan ku Antia tabata hasi na Hulanda i dos isla a opta pa tuma mayoria di e kosnan ku Antia tabata hasi den nan mes seno.

SERVISIO DI ABONO

ARCO ta i lo keda grátis. Pero hopi biahá hende no ta logra haña uno, *pasobra nan ta bai manera pan kayente*. Ta p'esei nos ta ofresé pa warda un ARCO pa tur esnan ku kier aboná. Abonadonan por pasa buska nan ARCO na nos ofisina na Kaya Isabel # 1, Boneiru. Preis di abono ta Naf. 1,- pa kada edishon. Pa entregá ARCO na bo kas (pa Boneiru so), Preis di abono lo ta Naf. 2,- pa kada edishon. Pa eksterior Preis di abono ta Naf. 1,50 plus stam-pia (ta dependé di e destinashon). Ta paga 6 luna delantá.

SUBSCRIPTION SERVICE

ARCO is and will remain free. But often people don't manage to get one, because they go like hot cakes. That is why, if you subscribe, we offer to save one for you. You can then pick up your ARCO at our offices at Kaya Isabel # 1, Bonaire. Price: f. 1,- per issue. To deliver ARCO to your home (in Bonaire only) we charge f. 2,- per issue. Subscribers abroad pay f. 1,50 plus postage. Subscriptions are paid 6 months in advance.

DIVI DIVI
*Tel: 888-1050 (Curacao)
 563-1913 (Reservations)*

**BONAIRe-CURACAO
 ONLY FOR naF. 75,-**

** Children up to 12 years fly for naF. 40,-
 * Children up to 3 years fly for FREE.*

*- All of the above prices do not include airport tax
 - Prices are for one-way flights only*

3 isla a kis e "pantyhose" ku nan ta kere ta 'fit' nan presis. Pero pasobra e ta 'fit' presis, mester trata e pantyhose ku delikadesa sino e ta kibra.

Ta na e otro 2 islanan pa nan kis nan pantyhose. Mas presis bo kis e pantyhose, mas delikado bo tin di trat'á. Bo no por trata un pantyose manera bo ta trata un Jeans. E ta hala i kibra. Kada un tin su 'gebruksaanwijzing'. Mi tin e impresion ku tin político na Kòrsou ke un pantyhose ku ta 'fit' e kurpa presis. Pero nan ke trat'á manera ta un Jeans. Diplomasia ta un Pantyhose.

Struktura estatal: jeans or pantyhose? Kua bo ke?

Een eerlijke taakverdeling tussen man en vrouw.

REFERENDUM IN NIEUWE STAATSREGELING CURAÇAO

De ontmanteling van de Antillen is een geschikt moment om een aantal nieuwe fundamentele kwesties in de Staatsregeling op te nemen. Immers, Curaçao zal nu een nieuwe Staatsregeling (= Curaçaosche grondwet) moeten opstellen. Van die gelegenheid kan gebruik worden gemaakt om het fundament van Curaçao te versterken met een aantal hoekstenen die de democratie zullen verrijken. Zo wordt er niet alleen maar afgebroken, maar ook gebouwd.

Volledig toetsingsrecht

In de oktober-editie van ARCO schreven wij reeds over de wenselijkheid van het invoeren van het volledig toetsingsrecht voor de rechterlijke macht. Dit zal rechters in staat stellen om sturend op te treden, zodat maatschappelijke groeperingen prangende maatschappelijke kwesties aan het Gerecht kunnen voorleggen. Daar het Gerecht niet mag weigeren recht te spreken, zal het Gerecht veel meer betrokken kunnen worden bij maatschappelijke ontwikkelingen. Wij verwijzen naar dat artikel dat ook te vinden is op het net: www.arcocarib.com. Klik op: 'back issues'.

Referendum

Een tweede onderwerp dat in de nieuwe Staatsregeling aan de orde zou kunnen komen is de invoering van het referendumrecht als grondrecht. Zoals bekend, wordt het referendumrecht niet in alle democratieën erkend. Zwitserland is vanouds een land waar het referendumrecht wordt toegepast. De kiezers gaan daar regelmatig naar de stembus om hun mening uit te spreken over maatschappelijke vraagstukken. Zouden wij dat recht in Curaçao ook moeten invoeren? Zo ja, dan zouden de basisregels in de nieuwe Staatsregeling kunnen worden opgenomen.

De Antillen hebben al enige ervaring opgedaan met het houden van referenda. In dit opzicht liepen we vele jaren vóór op Nederland. Echter onze ervaring was niet altijd onverdeeld gunstig. Wij hebben geleerd dat het referendum voordelen heeft, maar ook nadelen. Toch zouden wij in principe willen pleiten vóór opname van het referendumrecht in de nieuwe Curaçaosche Staatsregeling, mits voor de gebleken zwakke kanten oplossingen kunnen worden gevonden. In dit artikel zal dit nader worden overwogen.

Welke problemen waren er?

De vraagstelling is een probleem op zich. Wie de juiste vragen stelt, krijgt de juiste antwoorden. Bij referenda hoort men niet *teveel* vragen te stellen, het liefst één of twee, als het moet drie, maar vier is eigenlijk uit den boze (dit is bij ons dus fout gegaan).

Ook moet men geen twee aparte kwesties in één referendum voorleggen, en dan de kiezers maar één stem laten uitbrengen. Ook in dit opzicht is het bij ons goed fout gegaan. In onze referenda waren de *twee* kwesties: a) de band tussen de eilanden (uit elkaar of bij elkaar) en b) de band met Nederland (onafhankelijkheid, autonoom land of provincie). En dit alles met maar *één* stem. Het was eigenlijk van de gekke. Maar goed, het is gegaan zoals het is gegaan. De schoonheidsprijs dus niet echt, maar we kijken wel eens vaker scheel.

Voorts werd de referendumcommissie door de politiek overschreeuwed, werden apert oneigenlijke argumenten gebruikt om stemming te kweken in plaats van voorlichting te geven en gebruikte het

Curaçaosche volk het referendum in 1993 vooral om '*de politici te straffen*' in plaats van om hun mening te geven over de vraagstelling. Dat straffen van die politici was op zich zeer leuk en we hebben er dan ook met smaak aan mee gedaan. Ze verdienden ook wel een goede afstraffing! Maar daar ging het referendum natuurlijk niet over.

Uit onze referenda en al wat daaromheen gebeurde kan worden geconcludeerd dat zij een nuttige functie hebben en de democratie verdiepen, maar dat er wel waarborgen moeten worden ingebouwd.

Bovendien moet een referendum gaan over echte belangrijke vragen, niet over niemandalletjes. Ook kan men zich afvragen hoeveel tijd er minimaal moet verlopen voordat men dezelfde vragen nogmaals mag voorleggen. Men kan het volk natuurlijk elk jaar vragen of het homohuwelijk moet worden toegestaan, totdat ze eindelijk een keer 'ja' zeggen. En daarna vraag je nooit meer of het weer moet worden verboden. Tussen haakjes hoeft er wat ons betreft over deze vraag helemaal geen referendum te worden gehouden, omdat het homohuwelijk al gesancioneerd wordt door mensenrechtenverdragen, zodat een referendum hierover 'vragen naar de bekende weg' is. Het kan gewoon; nu al.

Permanente referendumcommissie

De referendumcommissie heeft tot taak ervoor te zorgen dat het referendum eerlijk en ordelijk verloopt. Dit moet dus een zo objectief mogelijke commissie zijn. Bovendien moet de commissie *deskundig* zijn en voeling hebben met de belangrijkste maatschappelijke groeperingen. In de Staatsregeling zou een vaste commissie kunnen worden aangewezen, waarvan de leden bepaalde *functies* bekleden, bijv:

De Hofpresident, de PG en de Deken van de Orde van Advocaten.

De rechterlijke macht is zowel praktisch als theoretisch de meest objectieve en onafhankelijke tak van overheid. De personen die de drie genoemde functies vervullen kunnen geacht worden over de nodige deskundigheid te beschikken. Voeg aan deze drie nog een vertegenwoordiger van vakbonden en werkgeversorganisaties toe (te benoemen door de eerste drie) en men heeft een volwaardige commissie die zowel deskundigheid als maatschappelijkheid in zich heeft. Wij zullen deze commissie noemen: '*College van Justitie*'. Dit wordt dus de permanente referendumcommissie.

Hoe voorkomt men overschreeuwen van de commissie door de politiek?

Niet alleen overschreeuwen, maar ook stemming-kwekerij moet worden voorkomen. Stel dat de volgende vraag wordt voorgelegd:

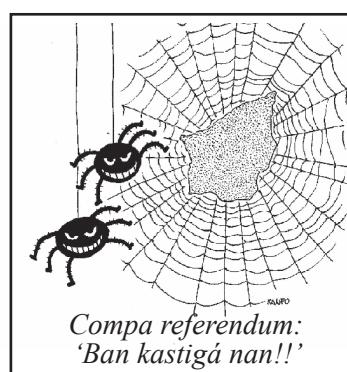
'Moet de drugsproblematiek strafrechtelijk of medisch worden aangepakt?'

Als men niet in een medische aanpak gelooft, dan kan men bijv. erop wijzen dat niet zeker is of bij een medische aanpak het drugsgebruik zal afnemen of

toenemen. Dat is een valide redenering. Maar niet valide is de redenering dat drugsgebruik resulteert in AIDS en daarom een strafrechtelijke aanpak beter is. Dit is *onzin*. Cocaine en marijuana resulteren niet in AIDS. Maar als onzin maar vaak en indringend genoeg wordt herhaald (bijv. door politieke partijen *die de media controleren*), dan gaat de massa daar toch vaak in geloven. Men stemt dus tegen een medische aanpak met - volgens ARCO - het desastreuze gevolg dat onze gevangenis blijft uitpuilen, terwijl het drugsgebruik toch gestaag blijft toenemen, met name onder de jeugd die de drugs door 'pushers' uit *wintbejag* bijna door de strot gedrukt krijgt.

Dit zou kunnen worden opgelost door de permanente referendumcommissie bepaalde bevoegdheden te geven, zoals: a) een ruim budget om effectief voorlichting te kunnen geven, b) het alleenrecht om opiniepeilingen te mogen publiceren tijdens de campagne, c) voorlichtingsautoriteit.

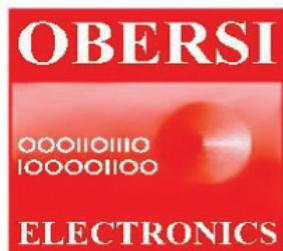
Tenslotte moet het referendumrecht geen (duur) spelletje worden. Het kost handen vol geld en tijd. Het moet dus alleen worden toegepast als het om echt belangrijke onderwerpen gaat. Daarom moet er een drempel worden ingebouwd die gepasseerd moet worden voordat een referendum gehouden

wordt. Is de drempel echter gepasseerd, dan **moet** het referendum ook gehouden worden.

Aangezien een referendum een volksraadpleging is, moet het initiatief uitgaan van het volk. Iemand (of een groepering) moet het initiatief nemen om op wettelijk voorgeschreven wijze de petitie samen te stellen en de noodzakelijke steunhandtekeningen daarvoor te verzamelen, bijv. 5% van de stemgerechtigde ingezeten. Maar ook de politiek moet de noodzaak voor het referendum inzien. Met name moeten zij in meerderheid het eens zijn dat de voorliggende kwestie de partijpolitiek overstijgt. Als dus een gewone meerderheid in de Staten zegt dat de voorliggende kwestie het partijbelang overstijgt, wordt een referendum gehouden. Het voorgestelde Staatsregeling-artikel zou dan als volgt kunnen luiden:

1. *Bij landsverordening worden regels gesteld omtrent het schriftelijk verzoek tot het houden van een referendum.*
2. *Een referendum wordt gehouden, indien 5% van de stemgerechtigden terzake van een nauwkeurig omschreven maatschappelijke thematiek zulks schriftelijk heeft verzocht en de Staten bij meerderheid van vrije stemmen heeft besloten dat deze thematiek uitstijgt boven het partijbelang.*
3. *Het College van Justitie is onpartijdig en onafhankelijk en is belast met het formuleren van de vraagstelling en het organiseren van het referendum.*
4. *Het College van Justitie stelt het budget vast, heeft het alleenrecht op publicatie van opiniepeilingen en heeft voorlichtingsautoriteit.*

Kaya Grandi nr. 72, Kralendijk, Bonaire
Netherlands Antilles
Tel. 717-8741, Fax. 717-7240
www.obersi.com - sales@obersi.com

Kumpra Laser printer enbes di Inkjet printer I skapa hopi sen riba Cartridges. *Baha bo Kosto di Print entre 50% pa 80% hasiendo uso di Xerox Laser printer enbes di Inkjet printer.*

Purchase Laser printer instead of Inkjet printer and make great savings on cartridge. *Lower your printing cost between 50% to 80% using Xerox Laser printers.*

Go Laser SPECIAL!

B & W LASER PRINTER

XEROX®

**Model
3117**

Cash & Carry Prijs: NAF 275,-

Multi function: B&W laser printer, Copier and Color scanner.

XEROX®

**Model
PE3119**

Cash & Carry Prijs: NAF 495,-

FULL COLOR LASER PRINTER

XEROX®

**Model
6120**

Prijs kuminsando for di: NAF 1.200,-

Tur prijs ariba mensiona ta exclui O.B. Ita inclui Trade In. — All of the mentioned prices exclude O.B. And include Trade In.

INTERESTING WEBSITE

This time we refer our readers to a website offering 19.000 free downloadable books at:

www.gutenberg.org

E biaha aki nos ta referí na un website ofresiendo 19.000 buki *grátis* pa download.

HOPI INTERESANTE!

ArkeFly's "Back to Rock & Roll"

Optreden van Rene Shuman & Angel-Eye op 10 november bij Plaza Resort Bonaire.

20.00uur: Beach Open

21.00uur: DJ Michiel

22.00uur: Aanvang Concert

Op 10 november is het eindelijk zover, dan vindt de eerste muziek-thema-avond plaats, georganiseerd door de Fundashon Bonaire Entertainment.

Deze stichting is in 2006 opgericht door Jo Bux en Bert Poyck, en heeft als doelstelling: het promoten van de diverse muziekstijlen op Bonaire, d.m.v. optredens van artiesten en bands uit Nederland en daarmee bijdragen aan de versteviging van de onderlinge band tussen Nederland en het eiland Bonaire: "*de parel van ons koninkrijk !*"

Het ligt in de bedoeling van de Fundashon om jaarlijks een à twee muziek-thema-avonden te organiseren op Bonaire. Tijdens zo'n thema-avond is de muziekstijl belangrijker dan de bekendheid van de band of artiest. Natuurlijk zal de stichting alleen artiesten en bands uitnodigen, die van zeer hoge kwaliteit zijn en die aan alle gestelde eisen voldoen!

Eerste thema-avond

De eerste thema-avond is gepland op 10 november a.s. op het strand van het Plaza Resort Bonaire en zal geheel in het teken staan van de Rock 'n' Roll-muziek uit de jaren vijftig en zestig en krijgt dan ook als titel:

"A Tribute To Rock 'n' Roll"

De artiest uit Nederland, die deze avond muzikaal zal invullen, is niemand minder dan René Shuman, ook wel bekend als Mr.Rock 'n' Roll en de Nederlandse Elvis Presley.

Zijn carrière, die nu al zo'n 20 jaar duurt, begon

René Shuman & Angel Eye

uit de geluidsboxen schalde. Inmiddels staat ook dit nummer in de bovenste regionen van de hitlijst.

Al met al: René & Angel Eye hebben hun sporen in de muziek verdien en weten als geen ander hoe een spetterend optreden verzorgd dient te worden en hoe zij het publiek moeten vermaken. Deze "Tribute To Rock 'n' Roll" belooft een onvergetelijke avond te worden, met een aaneenschakeling van bekende nummers van o.a. The Everly Brothers, Buddy Holly en natuurlijk Elvis Presley.

als Elvis-imitator in de Play-Back-Show van Henny Huisman. Het succes bleef niet uit en platen-contracten en vele optredens in binnen- en buitenland volgden. René Shuman heeft diverse malen gespeeld met de originele leden van de "Elvis Band" en met de Elvis'-backinggroep The Jordanairs. Hij zal op Bonaire optreden in een vijfman sterke formatie: Shuman, Angel Eye & Band, die voor heel wat spektakel zullen zorgen.

René Shuman en Angel Eye

Ook Angel Eye is zeker geen onbekende in de muziekscene. Voordat ze besloot met René een team te vormen, had ze haar eigen band en schreef ze muziek achter vele bekende reclame-spots. Ook stond ze meerdere malen met eigen nummers in de hitlijsten. Angel-Eye is een multi-instrumentalist: ze speelt o.a. piano, gitaar en sax. Vanaf 2001 vormen ze één team: als levenspartners en op het podium: René Shuman & Angel Eye !

Vorig jaar stonden zij hoog in de Nederlandse hitparades met hun "remake" van het Elvis-nummer: "Don't Be Cruel". Ook deze zomer staan Shuman & Angel Eye in de belangstelling en wel met "Magic Ride", een eigen nummer, dat door de organisatie van de Tour de France werd geadopteerd en in elke start- en finish-plaats

geschreven op een papiertje schrijft of in een tekstbestandje op de computer zet...

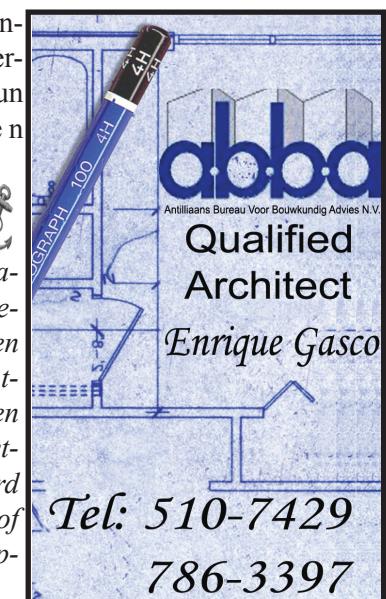
Ondanks dat bedrijven hun best doen om de IT-

beveiliging zo optimaal mogelijk te houden – bijvoorbeeld door wachtwoorden regelmatig te veranderen of er bijvoorbeeld cijfers aan toe te voegen – blijven wachtwoorden op deze manier toch echt een zwakke schakel. Niet onderzocht is

overigens of mensen thuis wél verstandiger met hun wachtwoorden omgaan.

Komentario di ARCO ARCO comments

Het probleem is natuurlijk dat men te veel nummers en codes moet onthouden. Of men gebruikt steeds hetzelfde wachtwoord (ook gevraagd), of men moet ze opschrijven.

TUNG
717-4224

FONG
ALL-IN ONE STORE

STORE

PAÑA
BAISKEL

KOSMETIKA
KOMBUSTIBEL
ARTIKULO PA KAS

KORTINA
SAPATU

Top-Band op Top-loacatie

De ingrediënten ervoor zijn aanwezig: een Top-Band op een Super-Lokatie ! De Fundashon Bonaire Entertainment hoopt U dan ook in groten getale te mogen begroeten op vrijdag 10 november op het strand van het Plaza Resort.

Reageer snel want de interesse voor dit concert is enorm !

Voorverkoopadressen:
Plaza Resort - City Café - Mona Lisa - Warehouse Bonaire

Entreeprijs: Voorverkoop Nafl 20,-
Kassa Nafl 25,-

WACHTWOORDEN

(bron: MSN Nieuws)

19 oktober 2006 - Wat doet u met wachtwoorden op het werk? Een nieuw onderzoek, uitgevoerd in Amerika, laat zien dat één op de drie werknemers die gewoon op een papiertje schrijft of in een tekstbestandje op de computer zet... Ondanks dat bedrijven hun best doen om de IT-beveiliging zo optimaal mogelijk te houden – bijvoorbeeld door wachtwoorden regelmatig te veranderen of er bijvoorbeeld cijfers aan toe te voegen – blijven wachtwoorden op deze manier toch echt een zwakke schakel. Niet onderzocht is

overigens of mensen thuis wél verstandiger met hun wachtwoorden omgaan.

Para Llamadas Internacionales a Mejor Precio!

Regístrate ahora! Llame (00) 31 10 7117 939
Un mensaje de voz le invitará a registrar su tarjeta de crédito. Si no tienes, puedes comprar una Visa Gift Card (RBTT Bank) o Visa Money Card (MCB Bank). Para mas información: www.callnpay.info / Tel. 717-7220 / Fax 717-6659.

Den futuro skarsedat di awa lo bai reflehá den preis di kuminda

Den un artikulo anterior a ser konstata ku na Kórsou e manera, ku nos ta anda ku awa, ta duna un idea falsu ku tin un abundansia di awa na mundu.

Ehèmpelnan ta: e manera ku nos ta laba nos outonan ku awa limpi di bebe, e manera ku nos ta tene "artifisialmente" ku miles di liter di awa, kuránan ku matanan eksótiko i véltnan di yerba ku no ta pa nos klima, na bida. Tambe te ku dia di awe alrededor di 30% di tur awa ku ta ser produsí pa Aqualectra ta bai pèrdi den lèkage i ladronisia. E desperdisio aki a ser notá pa Banco Mundial mas ku 30 año pasá, i te ainda ta ku paso di morkoi ta trahando riba e problema aki. I asta Aqualectra a traha 41 mion di ganashi den 2005. Pues nan a kobra e konsumidó e lèkage ei ya 30 año kaba, dia den dia'fo.

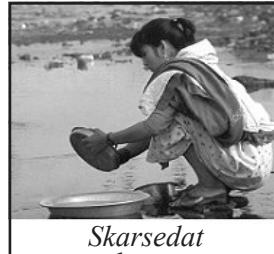
E sigiente ta un sita di un ofisial di Nashonnan Uní den un konbersashon ku e Ta tin ku "the Economist".

'The world's supply of freshwater is being abused', says Ahmed Djoghlaf, Executive Secretary of the UN's Convention on Biological Diversity. He argues that we must learn to better manage this vital resource or live to regret the consequences.

1100 mion hende no tin awa potabel drechi

Mientras ku hopi Kurasoleño ta gasta enorme kantitatnan di awa potabel pa laba outo, na mundu tin 1100 mion hende ku diariamente no tin awa drechi pa bebe i tene nan mes limpi.

Un otro ehèmpel pa mustra ku nos ta hañando un "kabe'i boto" den e kestion di awa aki ta ku: segun

Skarsedat di awa

estudionan hasí, bo mester di 1 mion di liter di awa pa bo por produsí 1000 kilo (1 ton) di trigo (e materia básiko pa traha ariña di pan).

Na Kórsou no tin basta awa den nos posnan, ni nos no tin riu pa irigá, i e tarifa di mas barata di awa dushi ta 10 florin pa 1000 liter. Pues pa produsí 1000 kilo di trigo pa traha ariña lo bo tin di paga 10 mil florin na awa só.

Prijs pa 1000 kilo di Trigo ta banda di 700 florin, Pues kumprando trigo for di eksterior, bo por bisa ku nos ta spar awa. E ehèmpel aki ta ilustrá ku Kórsou i den konteksto mas grandi kaminda nos a elehí pa e estrategia di keda den Reino hoy en dia, mester traha duru riba strategianan di aliansa. E strategia mester konsisiti den asosiá bo mes ku e mihónan den sierto tipo di industria i servisio pasobra e ta hasi'é mas barata ku si abo lo tin di produsí e produkto of servisio.

Otro ehèmpel ku nos a yega di duna den pasado ta ku pa promové salubridat di pueblo i pa promové nos industria di Turismo mihó: den futuro nos lo tin di disidí si nos ke keda ku un rafinaderia ku ta produsí gasolin i otro produktonan energético, of nos ta preferá ku otronan den otro pais ta trah'é i nos ta kumpr'é só serka esun ku a produsí'é i laga e responsabilidat di polushon den man di e pais kaminda bo ta kumpra e produkto.

Rekursu limitá

Menos ku 0.02% di awa na mundu ta den forma di awa likido den riunan, lago di awa dushi, damnan, moeras, i awa bou di tera. Maneho di e e rekursu hopi limitá aki riba eskala mundial lo bira tópiko di hopi diskushon den futuro mediano.

E skarsedatnan na mundu ta krusando frontera i nos lo mira esaki den preisnan di kosnan ku nos ta i lo kumpra den futuro for di eksterior. Pa ilustrá e relashon entre awa, klima, produktonan energético i kuminda básiko (maishi) nos ta sita un komentario for di internet:

(http://www.thestalwart.com/the_stalwart/2005/11/technology_and_.html)

"current varieties of corn that are drought tolerant (aki ta tene kwenta ku skarsedat di awa) make for near normal yield prospects in 2007. It will take several years to see tightening of the corn market," he said. "Once the 75 to 100 new ethanol plants (pa yuda den e skarsedat di petrolio na mundu, ta brua gasolin ku ethanol) that are in the development or construction stages are built in the U.S., the corn market will show vast improvement. Then the problem will be: we will have more ethanol than demand for the product."

This is nice, a very good example of technology (drought-resistant strains) helping to reduce costs for the consumer and uncertainty for the farmer;

Skarsedat di awa

even if, in the short-term its not ideal. The ethanol issue is also one to watch. What's the point of subsidizing an alternative form of energy if it will only make our food prices go up?"

Aki nos ta mira klaramente ku den futuro agrikultornan lo por bende nan granonan manera trigo, soya i maishi no solamente ku e produktornan di kuminda pero tambe ku produktornan di Energia (kombustibel). Muy probablemente esnan ku lo bai sufri mas den e bataya aki ta esnan suak na mundu ku ta e mayoria di rasa humano ku lo mester bai paga mas pa kuminda.

Industria di awa

Awenda negoshi di awa ta un nogoshi enorme. Awe negoshi di awa ta mes grandi ku 40% di e negoshi di petroli i e ta kresiendo rápido. Den siglo 21 e negoshi di awa lo bira meskos ku e negoshi di petroli den siglo 20. Un merkansia kodisiá ku lo bai determiná rikesa di paisnan.

E forsageo den nos kompania di awa i elektrisidat (Aqualectra) pa kòntròl di e industria aki na Kórsou entre gobièrnu i e invershionista minoritario (Mirant) ta un ehèmpel klásiko di loke a ser ilustrá ariba.

Otro preokupashon grandi ta e subida den consumo di **"awa na bòter"** ni maske nos awa for di kranchi ta kompletamente salú pa bebe.

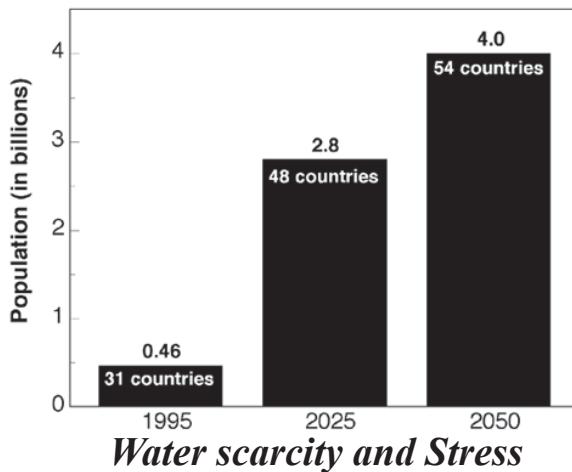
E fenómeno aki ta produsí shushi (plèstik) inesesario i ta eksihí enorme kantitat di rekursionan energético, sin nodi den produkshon di e bòter ku ta ser trahá di polyethylene terephthalate (PET) ku ta un derivato di Petroli. Aserka ta bin ku den hopi kasos e awa den bòter no ta mas salú ku esun dirékt for di kranchi. Pero na e otro un banda un liter di awa den bòter ta kosta 2 florin, tanten 1000 liter di awa di Aqualectra ta kosta, por averahe 12 florin. Esaki ta entre 130 pa 140 bes mas karu pa liter. Pa un komparashon awa na bòter te ainda ta mas karu ku gasolin pa bo outo.

Kontrali na awa for di kranchi ku ta ser distribuí via di un ret eficiente di pipa, transporte di awa na bòter mester ser transportá den vehíkulonan ku ta kima kantitatnan masivo di produktonan di petroli pa yega e supermerkado. Aki nos no ta ni papia di awa ku ta bin for di eksterior.

Mundialmente ta usa alrededor di 2.7 mion ton di plèstik pa emboteyá awa pa aña. E petroli ku a ser usá pa produsí e bòternan ei ta bastante petroli pa

Population in water-scarce and water-stressed countries, 1995-2050

laga 100 mil outo kore un aña largu.

Awa un derecho universal?

Kompanianan spesialisá den produkshon di awa manera Vivendi Universal, grupo RWI i firma Suez ya ta ser konsiderá como pertenesiendo na e 100 kompanianan mas poderoso na mundu!

E importansia di awa pa sobrebibensia di "hende" ta eksihí pa stòp di mira awa como un bien ekónomiko só. Awa mester ser mirá como un bien soshal, ligá na derechi di bida, i pa ese, *fuera di un maneho completamente liber di empresanan komersial.*

Akseso na awa (pa sobrebibensia) mester ser elevá na un *derecho*, i kualke barera mester ser konsiderá como algu ku ta stroba derecho fundamental di un siudadano.

Awa no mester bira manera petroli

Awa no ta manera otro rekuoso natural. Humanidat mester evitá ku e akseso na awa ta bai e mesun kaminda ku e negoshi di Petroli, kaminda ya kos a yega asina leu ku e ta "trigger" guera na mediano oriente, tenshon entre Venezuela i Merka, etc. etc.

No tin supstitushon pa awa! Pa petroli si. Ta p'esei awa ta más ku un simpel rekuoso ku mester ta suheto na solamente forsanan ekónomiko. Tur ser bibu i e eco-sistema mester di awa. Tur ser humano tanto individualmente como kolektivamente tin derecho riba awa limpi pa su sobrebibensia. *Akseso na awa no por ser lagá liber na e lógika i reglanan liberal di finansas i ekonomia manera nos konosé awendia, pasobra esaki lo garantísá derecho di bida na solamente bida di esnan ku por paga p'é. Esaki no por ta e intension.*

Low-caste Hindus adopt new faith

(BBC Internet, 14 October 2006)

Thousands of people have been attending mass ceremonies in India at which hundreds of low-caste Hindus converted to Buddhism and Christianity.

The events in the central city of Nagpur are part of a protest against the injustices of India's *caste system*. By becoming Buddhists, low-caste Hindus (or Dalits) can escape the prejudice and discrimination they normally face.

The ceremonies mark the 50th anniversary of the adoption of Buddhism by the scholar Bhimrao Ramji Ambedkar.

He was the first prominent Dalit - or Untouchable as they were formerly called - to urge low-caste Indians to embrace Buddhism. As the chief architect of India's constitution, he wrote anti-discrimination provisions and quota systems into the country's law. But four-fifths of India's Dalits live in often isolated rural areas, and traditional prejudice has persisted in spite of official laws.

'Cry for dignity'

The Dalits arrived by the truckload at a public park in Nagpur for ceremonies, which began with religious leaders giving fiery speeches against the treatment of lower castes. Reuters reported that dozens of riot policemen had turned out at the sprawling park.

Albert Lael, of the All India Christian Council, told the BBC that more than 500 people converted to Christianity and more than 1,000 embraced Buddhism. (...)

Joseph D'Souza, the president of the Dalit Freedom Network and a Christian convert, described the conversions as a "celebratory occasion". "I think it's important to understand that this is a cry for human dignity, it's a cry for human worth", he told the BBC. He said that Dalits could seek dignity by converting to Christianity, Jainism or Sikhism as well as Buddhism. Buddhist convert Dhammadhari Manidhamma told the BBC that social equality was impossible within Hinduism. "Buddha's teaching was for the humanity, and Buddha believed in equality. "And Hindu religion, Hindu teaching is nothing but inequality.

Laws against conversion

Similar mass conversions are taking place this month in many other parts of India. Several states governed by the Hindu nationalist party, the BJP, have introduced laws to make such conversions more difficult. The states of Rajasthan, Madhya Pradesh and Tamil Nadu have all passed laws restricting conversions.

Gujarat has reclassified Buddhism and Jainism as branches of the Hindu religion, in an attempt to prevent conversions away from Hinduism eroding the BJP's bedrock support. Hinduism teaches that most humans were created from parts of the body of the divinity Purusha. According to which body parts they were created from, humans fall into four basic castes which define their social standing, who they can marry, and what jobs they can do. But Dalits fall outside this system and are traditionally prevented from doing all but the most menial jobs or even drinking from the same water sources as other castes.

Komentario di ARCO
ARCO comments

We thought this story was interesting, because it makes plain that the period of apartheid isn't over yet in all parts of the world. It also brings home the point how religion can deform the state and, conversely, how the state can deform religion. Imagine passing a law to prevent conversion. We have a long way to go!

Samen met firgos een

beter kantoor

Kaya Korona/Tintorero
Kantoor: 717-4249
Fax: 717-7040
www.firgosbonaire.com

SPECIALS ★ Nov 2006

Office supplies and much more.

Kopieerpapier
Papier & Enveloppen
Kantoorartikelen
Verpakkingsmateriaal
Restaurantartikelen
Feestartikelen
Schoonmaakmiddelen
Koek, Snoepgoed

Ma t/m vrij.
8.00-12.00 u.
14.00-18.00 u.

Zaterdag
Gesloten

Klem bord van hout	4,- p/st
Div. Notitieschriften	30%
Div. Schooletketten	30%
Div. Schrijfsets	30%
Div. Schoolagenda's	50%
Div. Kleenex	50%
Bruine zakken vanaf	3,50 p/pak
Poly color kleurensampoo	4,75 p/st
Poly color haarverf	6,- p/st
Vital, Live, Vision haarverf	8,50 p/st

Free Delivery !!

*Psst...
we hebben ook
ink cartridges*

The Way of Certainty is the Way of Non-Sense

This is not a joke. We are absolutely serious. 'Non-Sense' is that which is not detected by the senses. True it is that many people studying the spiritual realm (i.e. the non-sensual realm) end up believing in *nonsense*, sometimes innocuous but not seldom with appalling results. Like the Christian and Muslim each believing they serve a different God.

But nonsense aside, the Way of Certainty is the Way of (spiritual) Non-Sense. Not a single heart-beat is of our own making. The heart beats more than one hundred thousand times a day. The energy needed to accomplish this, obviously is drawn from the food we eat, but there is more to it than that. For our bodies do not *start* with a heart. There is some intelligence, some invisible principle or matix, which *knows* how to form a human heart from a cluster of cells. This is the mystery of life and we are completely dependent upon it. The sooner we recognize that this intelligent principle - call it what you will - is perfectly capable of clothing itself with human flesh and - on top of that - *forming a reasoning mind*, the better it is. For then we begin to understand that this intelligent principle *preceded* us and that we are completely dependent on it. We then begin to develop what in religion is called '*faith*', the Way of Certainty, the Way of Non-Sense. The Buddhists have a beautiful way of concentrating the mind on this kind of thinking by formulating so-called '*koans*'. We finalize, therefore, with the following koan:

'Have you heard the beat of a lifeless heart?'

BONAIRE BABY CALENDAR

by Majestic Journeys Bonaire & Unique Image

These beautiful children are presented to you in the hope that you will see your world through a child's eyes every time you look at the calendar. Look deep into these big, innocent eyes and remember every day your world is full of wonderment and joy, you just have to believe.

The photos were done by Ivan Geerlings of *Unique Image* photo shop. Check him out, he is brilliant with all digital/photo needs. His location is at Lourdes Shopping Center.

The calendar is a desktop version with a top spiral 15cm x 10cm. **Price only \$5.50 + Naob.** If you buy more than 24, you get a discount. These will make a great Christmas gift for friends and family. For larger orders, please contact Ivan at 599-701-7035 or send an email to: www.majesticjourneysbonaire.com.

AVAILABLE AS FROM 1 DECEMBER

Kalènder di Baby di Bonaire

Majestic Journeys Bonaire (Sra. Denise Simon) huntu ku Unique Image (Sr. Ivan Geerlings) a traha un kalènder presentando un kantidat di bunita baby di Boneiru. Nan ta spera ku hende lo siña wak mundu dor di wovo di un baby, yen di alegría i maravia.

Por pasa kumpra bo kalènder na e tienda di Unique Image na Lourdes Shopping Mall, òf pa pedida mas grandi por manda un e-mail na Sra. Simon: www.majesticjourneysbonaire.com.

Su preis ta: \$5.50 + OB. Un bunita regalo pa Pasku i Aña Nobo. Ta duna un deskuento pa pedida di mas ku 24. Esaki ta un iniciativa mashá leuk. Pasa kumpra esun di bo na Unique Image.

OPTENIBEL FOR DI 1 DI DESÈMBER HEAVEN AND HELL

(Thanks Don Balstra)

A man and his dog were walking along a road. The man was enjoying the scenery, when it suddenly occurred to him that he was dead. He remembered dying, and that the dog walking beside him had been dead for years. He wondered where the road was leading them.

After a while, they came to a high, white stone wall along one side of the road. It looked like fine marble. At the top of a long hill, it was broken by a tall arch that glowed in the sunlight. When he was standing before it he saw a magnificent gate in the arch that looked like mother-of-pearl, and the street that led to the gate looked like pure gold. He and the dog walked toward the gate, and as he got closer, he saw a man at a desk to one side.

When he was close enough, he called out:

"Excuse me, where are we?"

"This is Heaven, sir," the man answered.

"Wow! Would you happen to have some water?" the man asked. "Of course, sir. Come right in, and I'll have some ice water brought right up".

The man gestured, and the gate began to open.

"Can my friend", gesturing toward his dog, "come in, too?"

**BEST PRICES Galanz Airco
IN TOWN**

FLS 599
With
INSTALLATION

FLS 750
FLS 850 FLS 699
FLS 1250 FLS 1100
FLS 1400 FLS 1300

**BUMPER
OFFERTA**

FREE INSTALLATION

- * ELECTRONIC AND POWER COOLING FEATURE
- * AUTO SLEEP PROGRAMMING
- * HIGH EFFICIENCY ROTARY COMPRESSOR
- * FULL FUNCTION WIRELESS REMOTE CONTROL
- * SLIM SIZE, SMART LOOK
- * HIGH AIR FLOW
- * SUPER SILENT

**1 Year Warranty On Airco,
3 Year Warranty On Compressor
INCLUDED 3 MT. PIPE & BRACKET**

Super Speshal for 3 days.

the traveler asked.

"I'm sorry, sir, but we don't accept pets".

The man thought a moment and then turned back toward the road and continued the way he had been going with his dog.

After another long walk, and at the top of another long hill, he came to a dirt road leading through a farm gate that looked as if it had never been closed. There was no fence. As he approached the gate, he saw a man inside, leaning against a tree and reading a book.

"Excuse me!" he called to the man.

"Do you have any water?"

"Yeah, sure, there's a pump over there, come on in".

"How about my friend here?" the traveler gestured to the dog.

"There should be a bowl by the pump".

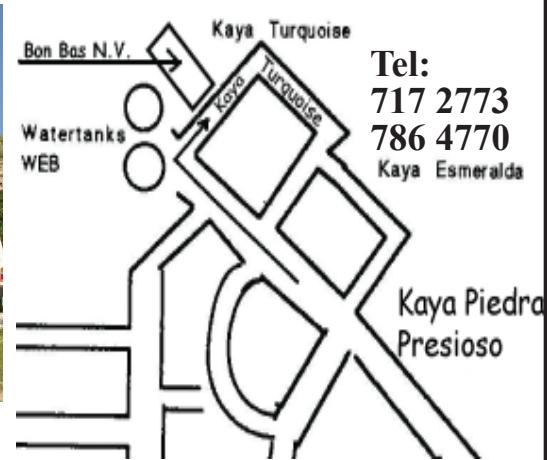
They went through the gate, and sure enough, there was an old-fashioned hand pump with a bowl beside it. The traveler filled the water bowl and took a long drink himself, then he gave some to the dog. When they were full, he and the dog walked back toward the man who was standing by the tree.

"What do you call this place?", the traveler asked. "This is Heaven," he answered. "Well, that's confusing," the traveler said. "The man down the road said that was Heaven, too". "Oh, you mean the place with the gold street and pearly gates? Nope. That's hell". "Doesn't it make you mad for them to use your name like that?" "No, we're just happy that they screen out the folks who would leave their best friends behind".

Bonaire Business Administration & Services N.V. (Bon-Bas N.V.)

*Ofisina di Bon-Bas na
Kaya Turquoise # 5*

RING OF UNITY

(see our website: www.arcobonaire.com)

1) Ring of Unity. There is but One God, known by many names. Five of those names (or sacred symbols) have been engraved on this ring. See our website for a full explanation. Rings are carefully handmade by a Dutch firm at Euro 500,-.

The 5 colors on the ring symbolize the five main human races. There is but one race, the ***human*** race.

*On the inner side the following engraving:
'When the world is united, the people have won!'*

2) Original song 'Ring of Unity'. Text: M. Bijkerk; composer: Erwin Prudencia. Vocalists: Tarique Abraham and Carlene Goijla. Available from stock. Price: Naf. 10,-.

3) Original Song: 'Caribbean Song'. Text: M. Bijkerk; composer: Erwin Prudencia. Vocalist: Carlene Goijla. f. 10,-

Buy any of these items to support ARCO!
Call us: 717 2427

DOCTOR HUMOR

An older gent had an appointment to see a urologist who shared an office with several other doctors. The waiting room was filled with patients. He approached the reception desk. The receptionist was a large imposing woman who looked like a wrestler. He gave her his name. In a very loud voice the receptionist said, "YES, I SEE YOUR NAME HERE -- YOU WANT TO SEE THE DOCTOR ABOUT YOUR IMPOTENCE, RIGHT?" All of the patients in the waiting room snapped their head around to look at the very embarrassed man. He recovered quickly however, and in an equally loud voice replied, "NO, I'VE COME TO INQUIRE ABOUT A SEX CHANGE OPERATION -- AND I'D LIKE THE SAME DOCTOR THAT DID YOURS."

SPECIAL SECURITY SERVICES

Services 24 hours a day

Armed Guards

Vehicle Patrols

Armored Transportation

Security Consultants

Private Investigations

Fire/Burglar Alarm Systems

Closed Circuit TV Systems

Access Control

Remote Gate Openers

Computerized Central Station

Communications/Intercom

Tel: 717-8125

Kaya Nikiboko Noord 37a

Email: sss@flamingotv.net

Sr. Hernán Longat

EL SEGURO --- PARTE 3 CLASES DE SEGUROS

Existen en la actualidad, dos grandes ramos del seguro donde están comprendidas todas las especialidades del Seguro: Seguros de Riesgos de Personas y Seguros de Daños Materiales y Riesgos Patrimoniales o de Responsabilidad

Seguros de Riesgos de Personas

Seguro de Vida

La intención principal del seguro de vida es servir como sustituto a los ingresos que la persona genera. Si bien es cierto que nada puede reemplazar la vida, la seguridad económica de los dependientes y su calidad de vida se puede proteger con los beneficios de un seguro de vida.

Además de proporcionar una sustitución de ingresos, el seguro de vida se puede usar también para:

- Pagar el saldo de la hipoteca u otras deudas al momento de la muerte
- Proveer los fondos para la educación de los hijos
- Pagar los impuestos de sucesión
- Pagar los gastos de entierro
- Proveer de ingresos para el retiro – Fondo de Pensión

Seguro de Accidentes y Enfermedad

Adicionalmente podemos incluir en el ramo de seguros de personas lo relativo a los traumas y enfermedades sufridos por las personas, en este caso serían: los seguros de Accidentes Personales y de Hospitalización, Cirugía y Maternidad

Asis. sanitaria

Seguros de Daños Materiales y Riesgos Patrimoniales

Mediante el cual se le brinda protección a todas las cosas (bienes muebles o inmuebles) que han sido adquiridas por personas naturales o jurídicas y amparan la responsabilidad de dichas personas en actividades que efectúen para un tercero y sus consecuencias al igual que los daños causados por los bienes poseídos.

Seguros de Daños Materiales

- Seguro de Automóviles
- Seguro de Incendio
- Seguro de Embarcaciones, Transporte y Aviación
- Otros

Incendio

Seguros de Riesgos Patrimoniales

- Seguro de Responsabilidad Civil
- Seguro de Préstamo y Garantía

Dirección profesional de Sr. H. Longat:

Kaya Grandi 49, local 13.

Have a break, have a Kit-Kat

KRUSA LAMAN KORÁ; KUA DIREKSHON?

Ta lucha solamente kontra opresor

Bo no ta sera pas ku bo amigu. Solamente ku enemigu bo por sera pas. Bo no ta lucha kontra hende ku kier bo bon. Ta lucha solamente kontra opresor. Básicamente eseia nos situashon. Durante último 50 aña Hulanda no a oprimí nos. Al contrario. Hulanda a yuda nos. Berdat ta ku te dia di awe tin lidernan político i soshal den nos komunitat ku no ta kansa di kòrda tur hende ku Hulanda *tabata* nos opresor, ku nan a hasi hopi kos malu den pasado, sklabitut, opreshon, dominio etc. etc. I lokual ku e lidernan aki ta bisa ta berdat. Hulanda *tabata* nos opresor, doño, ekplotadó etc. etc. Ta berdat. Pero tur e lidernan aki ta lubidá ku *esei ta historia*. El a tuma un guera mundial i diferente otro slánan pisá pa Hulanda siña. Pero Hulanda a siña. Nos tambe tin ku siña.

Despues di Segundo Guera Mundial Alemania i Hulanda a sera pas ku otro. Konhumente nan a traha duru pa lanta Europa for di su trouma di guera. Ademas, Hulanda a asumí un ròl modesto den desaroyo di hustisia internashonal, inkluyendo e responsabilidat aki asta den su Konstitushon (art. 90 Grondwet). Ta na Den Haag, Korte di Hustisia Internashonal tin su sede prinsipal for di aña 1922 ('Palacio di Pas'). For di aña 2002 Korte Penal Internashonal a keda instalá, atrobe na Den Haag. Pa un pais chikitu, Hulanda ta hasiendo bastante pa promové pas i koperashon internashonal.

Partner konfiabel

I for di final di Segundo Guera Mundial Hulanda no a oprimí Antia mas. Al contrario. Bou di Statüt Hulanda a duna Antia i Sürnam tur oportunidad i yudansa tekniko i finansiero pa desaroyá su mes. Kisas no semper den e forma i e kantidat ku nos tabata deseá, pero semper un fluho di yudansa di desaroyo a yega serka nos for di Hulanda.

I si kualquier pais òf isla bou di Statüt tabata deseá kambionan estatal, Hulanda a pone su kondishon, pero nunka no a *oponé* kontra eseia. Tempu ku Sürnam tabata kier su independensia, Sürnam a hañ'è (no opstante e echo ku kasi 1/3 parti di pueblo Sürnameño a hui bai biba na Hulanda promé ku e fecha di independensia; sin embargo, Hulanda a apsorbá nan tambe). Tempu ku Aruba kier a sali f'e bou di e '*opreshon*' i '*colonialismo*' di Kòrsou, Hulanda atrobe no a oponé. Naturalmente, durante e último 60 aña Hulanda a kometé eror, pero *den su totalidad* simplemente no ta berdat ku Hulanda a mustra di ta un partner no-konfiabel. Wak bon kua ta e hendenan ku ta pretendé esaki, anto bo sa suficiente. Hulanda simplemente no ta nos opresor.

I kiko nos mes a hasi durante último 50 aña?

Sin bai den detaye i sin deseo pa menospresiá nos propio hendenan i nan logronan (kualnan sigur nos tin tambe), ora nos wak den spil nos mester atmití ku nos tambe a kometé fayonan durante último 50 aña. Fayonan mes grandi ku Hulanda. Laga nos djis menshoná un di nan. Kon un gobiérnu *responsabel* por duna su mes un oumento di sueldo di 50% mientras ku nos grandinan ta biba den miseria? Ta e tipo di kosnan aki ta stroba nos desaroyo como un pueblo. I esaki no ta un eksepshon; e ta un *patronchi*. I nos tur sa. Si nos ta honesto ku nos mes, nos mester atmití ku en berdat nos a faya seriamente tambe.

Naturalmente, tur hende mester wak pa su mes te na siero nivel. Pero ta yega un momentu ku bo tin

suficiente. Anto e ora ei bo mester kuminsá wak pa otroñan tambe. I nos lidernan tin ku duna ehèmpel den esaki. Pero hopi biahia nan ta hasi nèt kontrali. Si un oumento di nan salario tabata nesesario, sikiera nan por a *moderá* e oumento un tiki.

Tres aña pasá Sindikato Fedebon na Boneiru a pidi un oumento di 10% pa e trahadónan di Flamingo Beach. E beheit i indignashon ku eseia a kousa bo no kier kere. Asta dirigentenan político a hinka nan boka aden urgiendo Fedebon pa ser mas rasonabel i moderá. Pero e mesun dirigentenan político no tabatin niun problema pa duna nan mes un oumento di 50%! Ta p'esei e pueblo aki no tin konfiansa mas den mayoria di su propio lidernan, un malesa ku a afektá nos pais hopi durante e último 50 aña.

Gobiérnu ta refleho di pueblo

I naturalmente gobiérnu ta un refleho di pueblo. Nos tin e lidernan ku nos meresé. Nos mester pensa bon, pues, ta kon ta posibel ku nos tin lidernan asina? No ta asina ku nos mes ta vota pa nan, duna nan poder, kada biahia atrobe? No ta asina ku na Boneiru, por

Pueblo di Boneiru a kuminsá krusa Laman Korá, esta Oseano Atlántico

ehèmpel, nos nunka no ta sali for di e spiral di korá, bérde, korá, bérde, bérde, korá etc. etc, elegiendo e mesun lidernan aña aden, aña afó, *ounke nos sa mashá bon ku nan a kometé i lo sigui di kometé e tipo di sin berguenserianan ya menshoná?*

E artíkuло aki no tin intenshon pa nos kuminsá menospresiá nos mes, pasobra tur hende i tur pueblo ta kometé eror. Pero si nos kier progresá, ta nesesario pa studia nos mes bon. Ta nesesario pa nos konosé nos mes bon, koba te profunditat den nos propio mente i konsenshi. Ta fásil, manera Chávez ta hasi, pa yama Bush 'e diablo'. Tabata chistoso tambe. Pero Chávez ta un santo anto? Chávez a logra organísá su pais na un manera ku ta eksigí rèspect di sobrá di mundu? Ta fásil pa duna otroñan kulpa di tur kos ku ta bai malu, manera nos a hasi hopi durante e último 50 aña kulpando Hulanda di e delaster un kos. Pero tur e tempu ei *nos propio lidernan* tabata kome-tiendo e tipo di sinberguenserianan di lokual nos a menshoná solamente unu.

Tur historia tin su kousa i su konsekuensiá.

Dios so sa berdaderamente di kon. Pero ata nos aki na Boneiru awor. Nos a skohe di forma parti integral di Hulanda. Tin hende ku ta tristu. Nan ta sinti ku nan a pèrdè un ideal. Pero ora bo ta puntra: 'Kua ideal', nan mes no por kontestá bo. E ideal di Antia? Nos a pèrdè Antia? No ta asina ku nos mes a skohe pa sali for di Antia? Awor ku nos a sera ku Hulanda, di repiente no ta lamentá ku nos a pèrdè Antia? Ta straño. Ta manera un hòmber òf muhé ku ta disidi di divorsiá, pero for di momentu ku hues a dikta e divorsio ta kuminsá sinti un bashí. Pero nos tur sa ku e persona ei simplemente mester adaptá un ratu na e situashon nobo. Despues di algun dia òf siman e ta kontentu tòg ku su bida nobo.

Ademas, nos por rebibá Antia ainda, si nos kier. Pero nos tin ku hasi'è via Hulanda. En realidat nos ta konvensí ku Antia lo wòrdú rebibá den futuro pa medio di Hulanda. *Antia lo uni rònt Hulanda como pilar sentral*, manera semper e mester tabata. Tempu lo mostra.

Un ideal nobo

Mientrastantu, bankulokual kunostinawor. E no ta malu. Nos tin perspektiva nobo. Ta p'esei, ban remplasá nos ideal di antes ku un ideal nobo. Un ideal mas mihió. Un ideal basá riba sintimentunan *positivo*, manera amistat i union, no basá riba antipatia di pasado kontra 'makambanan' i kontra tur imigrante. Ban krea un komunitat habré, kaminda tur hende, inkluso tur imigrante, por sinti nan mes na kas. Un ideal kaminda nos no tin nòmber di menospresio pa tur hende ku no ta 'lokal', manera Kompader, Chino, Paisa, San Dom, Makamba, etc. etc.

Rèspect propio no ta bini di bo identidad nashonal. Rèspect propio ta bini di lokual bo a hasi pa elevá bo mes i e komunitat kaminda bo ta biba.

Déjà vu?

Kisas tin lesadó ku ta korda ku un 15 aña pasá outor di e artíkuло aki (Michiel Bijkerk) a usa mesun referensiá Bibliko di 'krusa Laman Korá' pa propagá independensia di Antia? Nan tin razón, mi a hasiele. Mi no ta 'konsistente', pues? Tambe ta korekto. Mi no ta konsistente pasobra riba e punto aki mi a kambia di opinion. *Esun ku no por kambia di opinion, no por kambia nada.* Tin hende ku ta tene duru na idealna morto, pasobra nan no por kambia ku tempu. Si bo no por kambia di opinion ora tin argumento sano pa hasiele, bo por ta konsistente, pero estúpido tambe.

Bo banko amigu ta ku bo. Tur kaminda.
Tel +599-715-5520 www.mcbbonaire.com info@mcbbonaire.com

Mr. B.R. Dirksz

SAFETY FIRST

(by Benito DIRKSZ, director of Special Security)

SPECIAL SECURITY SERVICES (S.S.S.) with over 75 dedicated men & women has been providing security on Bonaire for more than twenty-two (22) years.

GOBIÈRNU POR YUDA PREVENI USO DI DROGA BOU DI MUCHANAN

- Na Kòrsou tin un grupo di agentenan polisial ku ta den un programa di D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) ku ta duna kurso na skolnan públiko kon pa prevení droga bou di muchanan. Na diferente okashon e grupo di D.A.R.E. tabata den publisidat enkuanto nan logronan den nan lucha pa yuda tene muchanan for di droga. Kisas e kuerpo polisial sekshon Boneiru por inventarisá serka nan koleganen na Kòrsou si e programa aki lo por wòrdú introdudí na skolnan na Boneiru.
- D.A.R.E. ta un kurso ku ta yuda konsientisá muchanan pa rekonosé i resistí preshon ku por influensha desishon di e muchanan pa eksperimentá ku sigaria, alkohòl, mariwana i otro tipo di droga. D.A.R.E. ta siña muchanan tambe prevenshon di konflikto i violensia.
- D.A.R.E. ta un programa ku ta wòrdú apliká na Merka i ku tin efektividat sigur segun e ekspertonan Merikano.

Nan ta siña e muchanan entre otro:

- Prevení hende, kosnan i habitonan negativo
- Kere den nan mes
- Pa sigui purba kada biaha ku no logra nan meta
- Ignorá esnan ku ta deskurashá nan ora ku nan no a logra
- Kere den Dios i su milagernan
- Kada mucha ta úniko den bista di Dios
- Stima nan próhimo
- No gaña i no hòrta
- Lesa, siña i apresiá e kosnan bunita ku bida ta ofresé

Muchanan ta buska informashon ora ku ta trata e tópiko di droga. Tur kos ta dependé ta for di kua ángulo i/òf serka ken nan ta haña e informashon ku ta hasi ku mayoria mucha ta wòrdú stimulá pa sea entregá òf resistí kontra e preshon pa purba sigaria, alkohòl, òf droga.

Analizando entre otro e problemanan di violensia ku agreshon físiko ku tabatin últimamente na Scholen Gemeenschap Bonaire, kaminda ku tin muchanan di diferente sorto di rasa, kultura, religion i disciplina ta studiando, nos ta yega na e konklushon ku Gobièrnu di Boneiru tin e obligashon di kanalísá i stimulá pa Boneiru tambe tin un grupo di D.A.R.E.

No tin mester di inventá e wil. Tin un grupo di D.A.R.E. na Kòrsou mes ku por aserka ku e petishon pa risibí yudansa i kon pa hinka e programa den otro pa Boneiru su muchanan.

Nos tur sa ku droga ta un di e motibunan prinsipal ku ta kousa violensia, "drop outs" i pèrdishon bou di nos hubentut. No por sigui ignorá e problemática aki sino mester tuma akshon konkretu pa atendé den forma inmediato ku e situashon kaminda ku muchanan ta forma *gang* pa atendé ku otro i/òf aktuá kontra di dosentenan. Palabra ta na Gobièrnu!

Pa mas informashon, pasa libremente na nos ofisina situá na Kaya Nikiboko Noord 37A òf yama nos na telefon 717-8125 pa traha un sita sin ningun obligashon.

SPECIAL SECURITY SERVICES

E promé eskoho ora ta trata Kalidat, Konfiansa i Integridat.

**Nos ta Traha
Website y Logo
di tur tipo**

www.billclintoncomputers.com

Www.billclintoncomputers.com

BILL CLINTON COMPUTERS

DELL

APC

Maxtor

hp

SONY

**Buscando oferta di kompiuter y Aksesorio ku preis hopi abou?
Fasil bishita nos website na: www.billclintoncomputers.com y hasi un click na:
Create a and Account pone tur e datosnan y nos ta manda oferta pa bo tur dia.**

Pa ARCO tur

hende ta importante.

**Ta p'esei e ta sali na 4
idioma.**

Pasobra na

**Boneiru hende ta pa-
pia 4 idioma sin niun
distinshon.**

**All people are impor-
tant to ARCO. That's
why it is published in
4 languages.**

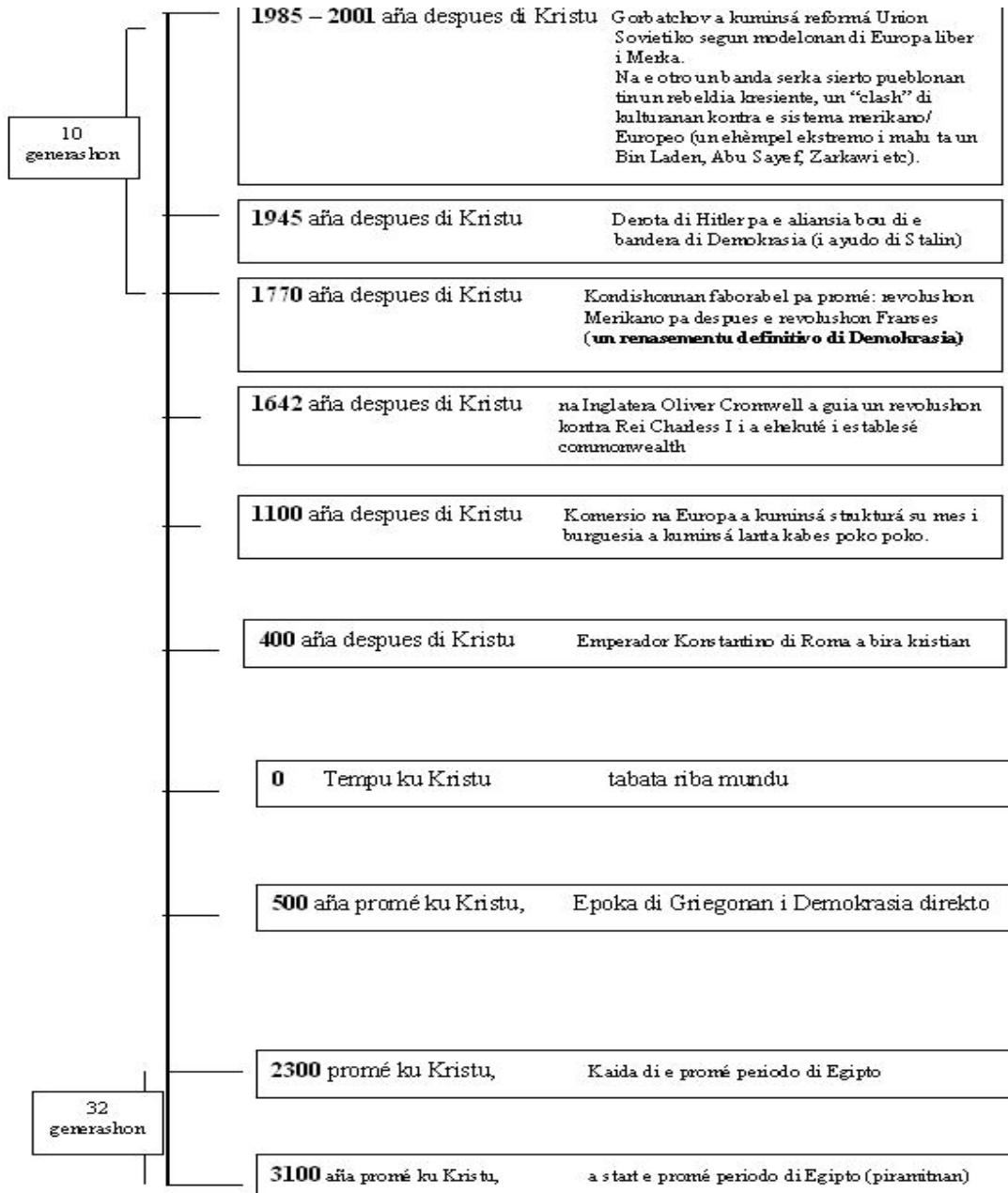
**Because in Bonaire
people speak 4 lan-
guages without any
discrimination.**

FRUSTASHON KU DEMOKRASIA

E artíkulo aki ta un kontinuashon di e artíkulo publiká den e edishon di Sèptèmber 8, 2006 di ARCO, titulá: "E influensia limitá di Demokrasia riba historia humano".

fibra soshal di e islana aki na un manera radikal un 80 i 50 aña pasá. Tambe nos a papia breve riba komunismo (Ruso i Chino) ku a influensiá gran parti di e rasa humano último 100 aña.

Nos a bin konstatá ku demokrasia manera nos konosé aworakí ta un kos mashá **hóben i frágil mes**. E ta un fenómeno ku konosé **apénas 10 generashon** di práktika. I den e 10 generashonnan ei tabata tin hopi "ups and downs" (e sistema despótiko di Fáraonan na Egipto a perdurá 32 generashon!! (<http://en.wikipedia.org/wiki/Despotism>)).

Libertat, igualdad i fraternidad

Biaha pasá tambe nos a "touch base" brevemente ku e konsepto "Libertat, igualdad i fraternidad" i "kontrakt soshal", tur asosiá ku revolushon Franses, i **Jean-Jacques Rousseau** (<http://en.wikipedia.org/wiki/Rousseau>). Revolushon Industrial (e kambio teknolóxico, sosio-ekonómiko i kultural na final di siglo 18 i komienso di siglo 19) den práktika, a bin anulá hopi di e ideanan nobo di igualdad. A bin lanta un klase nobo di trahadó den siudatnan industrial ku a bin ser tratá atrobe, kasi como esklabo. Konsentashon di poder ekonómiko den man di kompanianan multinashonal a bira algu nunka bisto na Mundu. Na Antia mes nos a eksperiensiá eseí ku rafinaderianan ku a kambia e

Stabilidat di demokrasia ta algu resien

Siendo historiadónan ta bisa ku ta despues di 1945 numa Demokrasia a konosé un poco di stabilidat, kaminda na nòmber di demokrasia a uni forsa ku ayudo amplio di **STALIN** na Rusia pa derotá e Nazinan i Hapón. Demokrasia a paga un preis karu pa un tiki di stabilidat demokrátiko den mundu oksidental.

Demokrasia a bira algu frustrante pa e masa?

- Hopi institutonan demokrátiko ku mester a traha na fabor di masa a bin ta traha solamente na fabor di un grupo relativamente chikí!
- E masa a **kere den e forsa di lei**, i a stëns demasiado, ku lei (i *korte*) su só, por organisá i kontrolá poder (lubidando ku papel tin pasenshi i por ser manipulá fasil);
- Polítikonan a bin kombensé e masa ku e mihó manera di regulá e dinámika den nos **evolushon soshal tabata di limitá tur sorto di poder ku poder** mes (separashon di poder, un sorto di '*verdeel en heers*'; nos konosé e táctica aki tambe como 'Trias politica'). Al final e masa a keda ku un sét di kompanianan pùblico ku mester suministrá servisionan básiko, kaminda un grupo chikí a manipulá reglanan demokrátiko di tal manera ku e grupo chikí aki (finasiadónan i un grupo chikí di akshonista) ta keda ku tur e chérinan di e bolo i pueblo tin mag di paga pa e chérinan ei via tarifanan haltu, sin por disfrutá di e chérinan.
- Tur e strukturaran kompliká aki, entamá pa nos polítikonan més via StIP, no a logra muchu benefisionan tangibel pa e pueblo.

Despues di añanan 80 tur partido a bin parse otro

Despues di e promé referèndem den añanan 90 e pueblo a bin ripará ku tur partido parse otro den nan aktonan. Pues den práktika: no tin alternativa. Hopi

**Electronice
Santana**
Kaya Grandi #8

Come and visit our new shop. Full with brandname products

- Digital Cameras
- Airconditioning
- Television
- Washing Machines
- Fridges

hende no ta mira den esnan ku ta manehá nos pais (tantu privá como den e aparato público) e konsepto “*Regeren is vooruitzien*”. Kon ta bai remedí a fayonan aki den e sistema vigente?

Nos ta “fout bezig”?

E palabranan Demokrasi, Política i Libertat a para bira gritunan bashí ora nos mes gobiérnu debe pueblo mas ku 4.8 mil mion, i defisitnan kresiente tur aña.

Pa bin bék riba e praktikamentu di Demokrasi na Antia, a bin resultá ku:

- por konstatá ku konstantemente e pueblo ta sufriendo di un tipo di **amnesia kolektivo** di kiko nos lidernan a hasi den pasado. Ta parse ku nos ta vota kontra nos mes interes kada biaha. Pakiko esaki ta pasa, lo mester ta tópico di e asamblean di konsentisashon den bario manera tempu di e demokrasi **Griego** (http://en.wikipedia.org/wiki/Athenian_democracy).
- **Lei a bin bira manera un resépt di un dòkter**, e no ta algu ku ta biba den nos, e ta mas algu ku mester ser imponé riba nos.
- Lei a bira un tipo di método ku tin di **apliká “klakkeloos” i hunga kuné pa benefisio personal**, (ta na moda pa pone relashon entre moral i lei segun ta kumbiní e sirkunstansia di e individuo);
- I Estado a para bira meramente un **espasio hurídiko “for the happy few”** ku sa kon traha ku e reglanan di e Estado na **nan benefisio**.

Di un manera óf otro nos a bin kai den un sirkulo visioso di e 4 puntonan aki. **Un mal ehekushon di e konsepto demokrasi**. Demokrasi praktiká den e forma aki ta algu sin pia ni kabes.

Demokrasi sin fundeshi

Demokrasi na Antia a pèrdè su fundeshi i e ta flotando na Kórsou sin rumbo, **sin ideología, sin inspirashon spiritual ni político** i no sa na unda e tin di angra su mes pasobra e pueblo ta kedando muda. Pa demokrasi por funshoná e pueblo mester ta bon informá kon demokrasi ta supoos di traha. Aserka ta bin ku e votadó mester bira muchu mas proaktivó den política.

Realitat di awendia ta: ku e pueblo (e votadó, pa ta mas spesífiko) ta ser manipulá pa esnan ku konosé e espasio hurídiko den kua e sistema demokrátiko tin ku funshoná hopi mas mihó ku e kolektividat ku a eligí nan. Ta bin aserka ku esnan ku den práktika tin mas poder den nos pais a ser elihí na un manera demasiado indirekto óf no a ser elihí més.

Kiko tin di hasi awor pa e sistema traha pa e mayoria ku ta ser goberná

E realitat seku den nos relashon ku sobrá di mundu ta: ku niun hende no ta bai bisa, ni konvensé nos kiko nos **tin di hasi** pa saká nos for di e novela negativo aki. Tampoko niun hende no ta bai bisa nos kiko nos **no tin di hasi**. **Nos como yu di Kórsou tin ku disidá riba tur esaki den intimidat di nos reflekshonan**.

Tin biaha nos partner mas grandi den Reino sa tira sierto balónnan den laira, pero e polítikonan ku ta pensa riba preservashon propio só, ta deskartá tur loke ta bin for di Hulanda, **tin biaha sin lesa e dokumentashon més**.

E manera ku nos polítikonan ta tratando e debe di 5 mil mion i e “non-paper” ta un klásiko ehempel di e andar di nos polítikonan.

Ta parse manera nos politikonan ta lubidá ku un porsentahe grandísimo a vota **den 2 diferente referéndem pa keda den Reino**.

Pero e político Kurasoleño ta keda pretendé ku ta su **só** pensando kant'i awa di nos dushi laman Caribe mester pensa solushonnan i sobrá di Reino mester guli manda abou, “*no questions asked*”.

E político Kurasoleño mester stóp di persistí riba kos ku no ta real i konfrontá nan mes i pueblo ku e realitat seku i amargo (esaki ta konta pa tanto kosnan positivo como negativo) di isla di Kórsou.

Nos tin di kuminsá definí i rekonstruí nos isla

Despues ku un mayoria grandi di nos a vota, 2 biaha kaba, pa un di e opshonnan ku ta ensérá ku e isla ta keda den Reino, nos kada unu mester - tanto den nos akshonnan como den nos manera di pensa - duna balor i profundidat na ser Residente di Kórsou, pero tambe duna balor i profundidat na ser **Siudadanonan di Reino!**

1. Nos mester pone mas tempu den komprondé pa kada un di nos kiko ta un espasio di kombibensia na Kórsou i den e situashon nobo kiko ta e espasio di konbibensia **den Reino**,
2. E posibilidatnan real di kresemantu **den** e konstelashon di Reino, i e realitat di Reino den mundu.
3. E bienestar real ku ta alkansabel **den** Reino (entre otro un di e paisnan finansieramente mas sólido na mundu. I kompará ku otro paisnan na mundu un baluarte di demokrasi i derechonan humano); i
4. Profundisá muchu mas den e reglanan ku nos ke pa konta den nos komunitat, i kon reglanan Europeo lo bai tin mas i mas influensia den nos keaseres di tur dia segun tempu ta bai pasando i Reino ta bai integrando mas i mas den Europa.

Nos inkietut básiko

E nesesidat di e pueblo ta: ku e ta konvensí ku e sistema estatal (el a vota pa keda bou di e paraplu di Reino Hulandes) por garantíe, riba un base kontinuo, un **bibá ku sierto garantianan elemental** (trabou, seguridat, bibienda etc etc.).

- 1 **E Kurasoleño** ke di un manera desidido di ta un islakuta reflejá e gran mayoría di elementonan ku ta tipifiká sierto outonomía den Reino Hulandes, pero di e otro un banda tambe tin otronan ku a vota pa opshonnan ku ta enfatizá “*den Reino*”. Bisá di otro manera, nos tur na Kórsou ke kompartí ku otro, e idealnan di progreso, di libertat, di demokrasi i di kombibensia pasífiko kompartiendo e idealnan aki **ku** e sobrá siudadanonan Hulandes den Reino.
- 2 **Nos tur** ke konstruí un lugá di oportunidad, kaminda nos por edifiká un espasio komún pa bienestar di nos tur.

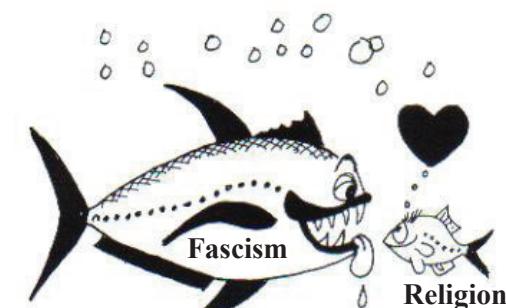

Un espasio komún ku **nos tur** ke kuida, i ora mester **alimenté i mantené**. Esaki mester konta pa tantu: **ser Kurasoleño** como ser **siudadano Hulandes**. Un Estado ku, na promé lugá mester duna posibilidatnan na kada individuo, pero ku ta protehá nos, como individuo, tambe di forsana mas grandi ku nos. Ku ta ofresé un i tur e edukashon ku nos kada un mester, i ku ta duna nos ousilio ora nos més a hasi tur loke ta posibel i nesesario.

Ban traha pa realisá esaki.

Fashismo den política Merikano

Nos tin hopi rèspect pa Merka i pa su demokrasi, pero un maldat grandi i peligroso a penetrá den política Merikano. E maldat aki yama ‘*fashismo disfrasá como religion*’. Mundu a bin ‘*full circle*’. Den Edat Media (‘*Middeleeuwen*’) te na e periodo di ‘*Renaissance*’ (+/- 1450) Iglesia Katólico tabata un forsa opresivo en bes di libertario. Iglesia tabata *fashista* mes (ounke e tempu ayá nan no tabata usa e termino ei ainda). Ta p’esei na dado momentu Maarten Luther i otronan a lansa e Reformashon, lokual a kondusí na separashon di Protestantnan di Iglesia Katólico. Na Merka ta e Protestantnan (Baptists, Presbyterians etc.) awor a bira un forsa opresivo, asta fashista. I nan a penetrá den política Merikano. Un situashon di preokupashon! E cartoon ta splik’ é zuiver.

*I love you too,
only differently ...*

Chevrolet Spark

Isuzu D-Max LS

Batteries -
Water, fuel, oil pumps -
Oil, fuel and air filters -
Shock absorbers -
Brake pads and linings -
Airconditioning parts -
Wiper blades -
Ignition parts -
Vehicle car products -
Engine, clutch and transmission oil -
And much.....much more -

AutoCity Bonaire
Kaya Internashonal z/n
Tel: 717-7800
Mobile: 785-0906
www.autocity-curacao.com

Internet's future in 2020

(BBC Internet, 24 September 2006)

The internet will be a thriving, low-cost network of billions of devices by 2020, says a major survey of leading technology thinkers.

The Pew report surveyed 742 experts in the fields of computing, politics and business. More than half of respondents had a positive vision of the net's future but 46% had serious reservations.

Almost 60% said that a counter culture of Luddites would emerge, some resorting to violence. "Key builders of the next generation of internet often agree on the direction technology will change, but there is much less agreement about the social and political impact those changes will have", said Janna Quitney Anderson, lead author of the report.

She added: "One of their big concerns is: Who controls the internet architecture they have created?" Bob Metcalfe, founder of 3Com and the inventor of ethernet, predicted the net would be a global connection of different devices. "The internet will have gone beyond personal communications", by 2020 he wrote.

Louis Nauges, president of Microcost, a French information technology firm, saw mobile devices at the forefront of the net. "Mobile internet will be dominant," he explained. "By 2020, most mobile networks will provide one-gigabit-per-second-minimum speed, anywhere, anytime".

Parable of Spoons

(Thanks Don Balstra)

A holy man was having a conversation with the Lord one day and said, "Lord, I would like to know what Heaven and Hell are like. "The Lord led the holy man to two doors.

He opened one of the doors and the holy man looked in. In the middle of the room was a large round table. In the middle of the table was a large pot of stew which smelled delicious and made the holy man's mouth water.

The people sitting around the table were thin and sickly. They appeared to be famished. Spoons with very long handles had been fastened to their hands and forearms and each found it possible to reach into the pot of stew and take a spoonful, but because the handle was longer than their arms, they could not get the spoons back into their mouths.

The holy man shuddered at the sight of their misery and suffering.

The Lord said, "You have seen Hell." They went to the next room and opened the door. It was exactly the same as the first one. There was the large round table with the large pot of stew which made the holy man's mouth water. The people were equipped with the same long-handled spoons, but here the people were well nourished and plump, laughing

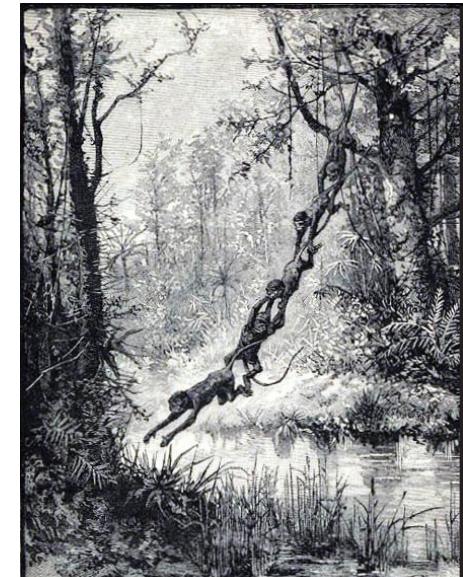
and talking. The holy man said, "I don't understand".

It is simple", said the Lord, "it requires but one skill. You see, they have learned to feed each other, while the greedy think only of themselves".

Cooperation for survival

Cooperation is more than altruism -- it actually promotes genetic survival. Baby baboons are far more likely to survive when their mothers are socially involved with one another. Cooperation makes members of a species more attractive as potential mates. And so forth. Just how that understanding transmits within a species is not entirely clear. But data keep adding up. For full article go to:

[http://www.uh.edu/engines/
cooperatingmonkeys.jpg&imgrefurl](http://www.uh.edu/engines/cooperatingmonkeys.jpg&imgrefurl)

**Bibiana
Minimarket**

Kaya Bayena 9
717-2833

Sentido & Simplesa

Noyember 2006 Special

VHS for only Naf. 1,-
New DVD titles Naf. 10,-
5 DVD's for only Naf. 40,-

The best of
Reggaeton 2006 CD
Special: Naf 25,-

Triplepack Cd's
Special: Naf 25,-

1 STOP PHONE SHOP

Nokia 2600
Special Price: Naf 199

Motorola E378i
Special Price: Naf 285

Motorola V300
Special Price: Naf 325

Motorola V220
Special Price: Naf 299

Motorola C115i
Special Price: Naf 150

The airline that unites Bonaire &
Venezuela with direct flights

ITINERARIO DE VUELO / FLIGHT SCHEDULE

Sujeta a cambio sin previo aviso / Subject to changes without previous advice

BONAIRE-VALENCIA :

Lunes / Monday	6:30
Jueves / Thursday	16:00
Viernes / Friday	6:30

VALENCIA - BONAIRE :

Martes / Tuesday	16:00
Jueves / Thursday	17:30
Domingo / Sunday	18:00

BONAIRE-CARACAS :

Martes / Tuesday	17:30
Miercoles / Wednesday	17:00

CARACAS - BONAIRE :

Miercoles / Wednesday	15:30
Jueves / Thursday	14:30

TARIFA AEREO / AIR FARE

Adulto / Adult
Niño(a) 2-11 años / Child 2-11 years
Infantes de 0 a 1 año / Infant 0-1 year

Ida y Vuelta / Roundtrip

ANG 390 / US\$ 225
ANG 270 / US\$ 155
ANG 70 / US\$ 40

Ida / Oneway

ANG 240 / US\$ 140
ANG 165 / US\$ 95
ANG 70 / US\$ 40

RESERVACIONES / RESERVATIONS

Bonaire: Aeropuerto Flamingo / Flamingo Airport, Counter Transaven, Tel. 786-1086

Oficina / Office: Radio Digital, Kaya Gobernador N. Debrot, Edificio / Building : Harbour Village Marina, Tel. 717-8446 / Fax 717-9944.

E-mail: bonaire@transaven.com

Oficina Principal: Aeropuerto Simón Bolívar, Terminal Nacional, Puerta No. 1,

Counter 32, Maiquetia Venezuela.

Tel. (58-212) 355.19.65 / 355.13.49 - Fax (58-212) 355.25.60

E-mail: reservaciones@transaven.com / transaven@cantv.net

Traveling 97.1 FM

The best music: 70's 80's 90'

*Something to
keep you busy!*

(Thanks Don Balstra)

How Smart is Your Right Foot?

This is so funny that it will boggle your mind. And you will keep trying at least 50 more times to see if you can outsmart your foot, but you can't.

1. While sitting at your desk, lift your right foot off the floor and make clockwise circles.

2. Now, while doing this, draw the number "6" in the air with your right hand. Your foot will change direction and there's nothing you can do about it.

MOTHER OF THE YEAR

Thanks Don Balstra

In a zoo in California, a mother tiger gave birth to a rare set of triplet tiger cubs. Unfortunately, due to complications in the pregnancy, the cubs were born prematurely and due to their tiny size, they died shortly after birth.

The mother tiger after recovering from the delivery, suddenly started to decline in health, although physically she was fine. The veterinarians felt that the loss of her litter had caused the tigress to fall into a depression. The doctors decided that if the tigress could surrogate another mother's cubs, perhaps she would improve.

After checking with many other zoos across the country, the depressing news was that there were no tiger cubs of the right age to introduce to the mourning mother. The veterinarians decided to try something that had never been tried in a zoo environment. Sometimes a mother of one species will take on the care of a different species. The only "orphans" that could be found quickly, were a litter of weaner pigs. The zoo keepers and vets wrapped the piglets in tiger skin and placed the babies around the mother tiger. Would they become cubs or pork chops??

Take a look..... you won't believe your eyes!!

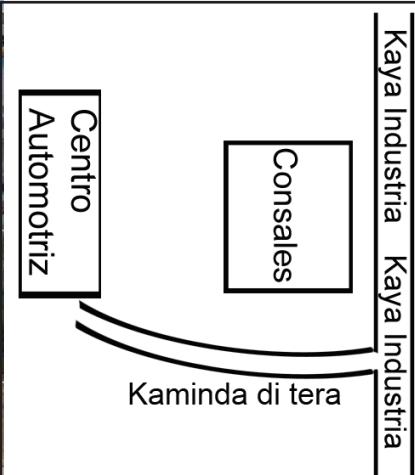

**CENTRO AUTOMOTRIZ
BONAIRE N.V.**
TU SOLUCION DE PIEZAS Y GARANTIA
Kaya Industria Noord #10 Tel: 717-3828

- Benta di tur sorto di piesa pa outo
- Servisio di garage
- Drecha i monta airco di outo

Sigur Sigur!!!

**Tel: 717-5449
Tuesday-Saturday
9am-6pm non stop**

**Looking for furniture for your home or business?
Plantation Furniture & Antiques welcomes you!
Chairs, Couches, Antiques and more.. Pass by & see!**

**PLANTATION
FURNITURE & ANTIQUES**

**KAYA INDUSTRIAS TIS
Rocargo Lisa Gas**

WE LOVE HIM ALREADY

Korean to take on Annan's UN job
BBC Internet, 13 October 2006

South Korean Foreign Minister Ban Ki-moon has been formally elected the next United Nations secretary general, in a vote in the General Assembly.

The resolution, adopted unanimously, follows Mr Ban's nomination to succeed Kofi Annan by the UN Security Council. Mr Annan is due to step down on 31 December after heading the UN for two five-year terms.

Mr Ban, 62, will be the first Asian to head the UN since Burma's U Thant, who held the post from 1961 to 1971. The general assembly confirmed Mr Ban's appointment by acclamation - without a vote - on the basis of approval by all 192 members.

Priorities

Afterwards he told delegates he was "deeply honoured" and vowed to use his position to ensure that the organisation achieved more.

"The true measure of success for the UN is not how much we promise, but how much we deliver for those who need us most," Mr Ban said. "The UN is needed now more than ever before," he added.

Mr Ban cited poverty, HIV/Aids, environmental degradation, protecting human rights and combating terrorism among his priorities. He also mentioned reforms - a key demand of the US, the UN's biggest contributor - but hinted that he would lead the process at his own pace.

"We reform not to please others, but because we value what this organisation stands for," he said. "We cannot change everything at once. But if we choose wisely, and work together transparently, flexibly and honestly, progress in a few areas will lead to progress in a few more".

Mr Ban's appointment comes as the UN is trying to resolve the crisis over North Korea's nuclear programme. He

has played key roles in dealing with the standoff, both as South Korea's foreign minister and as its ambassador to the UN.

There was a broad consensus within the UN that the next secretary general should be Asian. Mr Annan congratulated his successor, hailing him as "a man with a truly global mind" with "exceptional qualifications".

One of six candidates for the post, Mr Ban came top of all four informal polls in the Security Council and his five rivals all quit the race.

Komentario di ARCO ARCO comments

Some people have asked why we include so many international and general articles in ARCO. Why not write more about Bonaire? The answer is simple. There are already 5 or 6 newspapers writing about Bonaire and the Antilles. Why yet another one? But also, news is not ARCO's main feature. We concentrate more on opinions, as well as educative and informative articles.

And thirdly, Bonaire is part of the world. We as islanders tend to believe that the rest of the world does not exist. But it does. And it affects our lives more and more, as Bonaire gets connected more and more to the world. It is important for us to begin to take note of the rest of the world.

As to Mr. Ban-Ki moon, the way he quietly tells people not to expect too much, but at the same time hinting that, if something vital is achieved, even though it might be small, it may change the world, that is endearing. And he is right. The right deed at the right time has tremendous results. Think of the results of Martin Luther's little act of nailing 95 theses on to the Wittenberg Church door! Just one little act of protest, at the right time. On a different note: What about one small 9/11 attack? If we choose wisely, Mr. Ban says, progress in a few areas will lead to progress in a few more.... This is true both positively and negatively. We have to choose wisely.

BO TAMBE TA T'EI?? WERE YOU THERE TOO??

**WAK BO FOTO NA NOS WEBSITE;
FIND YOUR PICTURE AT OUR WEBSITE:
www.arcobonaire.com**

Gran oportunidat pa trabou

**Tel: 717 2427
Bonaire Great job opportunity**

Arco

Ta buska:
Un persona pa bende
aviso pa Arco na Kòrsou
Entrada:
Entre Naf 500 -1500 pa luna

Wanted:
A person to sell ads
for Arco in Curacao
Income:
Between Naf. 500-1500
per month

Freelance

VOTA PA MI OPONENTE!!

Na Merka un kandidato den elekshonnan lokal na estado di Minnesota tin problema pa no wòrdú elegí. Paul Herold no kier bira mandatario mas, pero votadónan den siudat di Blaine a dun' é sufisiente voto pa e sigui pa segundo tanda den e elekshon.

Sr. Herold originalmente kier a drenta City Council (= 'gemeenteraad') di su siudat, pero mientrastantu el a haña otro trabou mas lukrativo. Ta p'esei awor e no kier mas pa hende vota p' é i el a kuminsá kampaña ps su oponente.

Outoridatnan lokal a bisele ku e ta muchu

lat pa hala su kandidatura aden i nan a konseh' é pa simplemente stòp di kampaña. Sr Herold a hasi asta mas ku eseí. El a pidi pùbliko pa vota riba su oponente via radio i korant. Pero nan a vota p' é tòg. Awor e tin ku bai elekshon den segundo tanda kontra Sra. Katherine Kolb.

Si e ta bolbe gana, Sr Herold por disidí di keda sin bai huramentá pa e trabou, lokual lo forsa Blaine City Council pa organisé otro elekshon pa remplas' é. Esaki lo kostá \$30,000, lokual e tampoko no kier pa sosodé, pasobra lo ta un peso grandi pa e siudat chikitu di Blaine.

Do one brave thing today... then run like hell!

Obituary of the late Mr. Common Sense

Today we mourn the passing of a beloved old friend, Common Sense, who has been with us for many years. No one knows for sure how old he was, since his birth records were long ago lost in bureaucratic red tape. He will be remembered as having cultivated such valuable lessons as:

Knowing when to come in out of the rain;
Why the early bird gets the worm;
Life isn't always fair; and
Maybe it was my fault.

Common Sense lived by simple, sound financial policies (don't spend more than you can earn) and reliable strategies (adults, not children, are in charge).

His health began to deteriorate rapidly when well-intentioned but overbearing regulations were set in place. Reports of a 6-year-old boy charged with sexual harassment for kissing a classmate; teens suspended from school for using mouthwash after lunch; and a teacher fired for reprimanding an unruly student, only worsened his condition.

Common Sense lost ground when parents attacked teachers for doing the job that they themselves had failed to do in disciplining their unruly children. It declined even further when schools were required to get parental consent to apply sun lotion or a band-aid to a student; but could not inform parents when a student became pregnant and wanted to have an abortion.

Common Sense lost the will to live as the Ten Commandments became contraband; churches became businesses; and criminals received better treatment than their

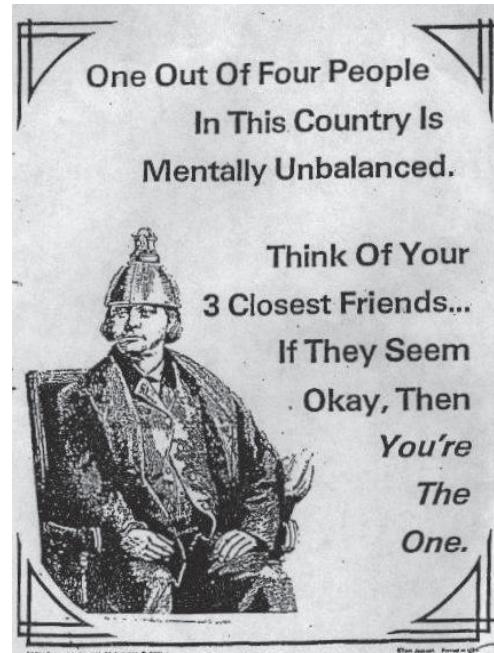
victims.

Common Sense took a beating when you couldn't defend yourself from a burglar in your own home and the burglar could sue you for assault.

Common Sense finally gave up the will to live, after a woman failed to realize that a steaming cup of coffee was hot. She spilled a little in her lap, and was promptly awarded a huge settlement.

Common Sense was preceded in death by his parents, Truth and Trust; his wife, Discretion; his daughter, Responsibility; and his son, Reason.

He is survived by his 3 stepbrothers; I Know My Rights, Someone Else Is To Blame, and I'm A Victim. Not many attended his funeral because so few realized he was gone.

Lover's prayer

FEMALE PRAYER

Before I lay me down to sleep,
I pray for a man, who's not a creep,
One who's handsome, smart and strong
One who loves to listen long,
One who thinks before he speaks,
One who'll call, not wait for weeks.
I pray he's gainfully employed,
When I spend his cash, won't be annoyed.
Pulls out my chair and opens my door,
Massages my back and begs to do more.
Oh! Send me a man who'll make love to my mind,
Knows what to answer to "how big is my behind?"
I pray that this man will love me to no end,
And always be my very best friend.
Amen.

MALE PRAYER

I pray for a deaf-mute nymphomaniac with huge boobs
who owns a liquor store and a fishing boat. This
doesn't rhyme and I don't give a \$#@%.

Amen.

Don't forget to laugh, folks!!

THE SILENT TREATMENT

A man and his wife were having some problems at home and were giving each other the silent treatment. Suddenly the man realized that the next day he would need his wife to wake him at 5:00am for an early morning business flight. Not wanting to be the first to break the silence, he wrote on a piece of paper, "Please wake me at 5:00 AM." He left it where he knew she would find it. The next morning the man woke up, only to discover it was 9:00am and he had missed his flight. Furious, he was about to go and see why his wife hadn't wakened him when he noticed a piece of paper by the bed. The paper said, "It is 5:00am. Wake up."

We mix any color
you want!
It Makes Sense
Bonaire's Proud Chameleon

EL MUNDO TIENE UN AMO?

El emperador Adriano preguntó a Rab Iehoshua:

- ¿El mundo tiene un amo?

- Por supuesto - contestó R. Iehoshua. ¿Acaso pensó Ud. que el mundo podría existir sin un dueño?

- Entonces, ¿Quién es su amo?

- Hashem es el Creador del cielo y la tierra.

Pero Adriano insistía:

- Si ésto fuera verdad - decía - ¿por qué no Se revela varias veces al año a su pueblo para que Le teman?

- Eso sería imposible - contestó R. Iehoshua - porque dice (Shemot 33:20) - "Ningún hombre puede verme y vivir".

- No creo eso - dijo enojado Adriano - Nadie puede ser tan grandioso como para que fuese imposible siquiera mirarlo.

R. Iehoshua se fué.

Más tarde, al mediodía, volvió y le pidió al Emperador que saliera. - Estoy listo para mostrarte a Hashem - anunció.

Curioso, Adriano lo siguió al jardín del palacio.

- Mira directamente al sol. Allí descubrirás a Hashem,

dijo R. Iehoshua.

- ¿Qué? - exclamó Adriano enfurecido. - ¿Sabes lo que estás diciendo? Todo el mundo sabe que es imposible mirar directamente al sol al mediodía.

R. Iehoshua sonrió - Fijate en tu propia afirmación. Tú admites que nadie puede fijar la mirada en el sol en plenitud cuando está en su cenit. Sin embargo, el sol es uno de los sirvientes de Hashem, y su gloria es sólamente una millonésima fracción del esplendor de Hashem. ¿Cómo piensas que la gente podría mirarlo a El? Sin embargo, El prometió que llegaría el día cuando solamente El será exaltado y Su grandeza aceptada por todos.

(Extraído del Talmud)

Notas:

El Talmud es una obra que recoge las discusiones rabínicas sobre leyes judías, tradiciones, costumbres, leyendas e historias.

Hashem es una palabra hebrea que significa literalmente «El Nombre». Es un término hebreo para nombrar a Dios.

Shemot = El libro bíblico de Exodo

BONAIRE GIFT SHOP WINE & LIQUOR

BOURBON • CHAMPAGNE • COGNAC • GIN
GRAPPA • IMPORTED BEERS • LIQUEUR • PORT
RUM • TEQUILA • SINGLE MALT • VODKA
WHISKEY AND OVER 300 FINE WINES

BONAIRE'S LARGEST AND
BEST COLLECTION!

BONAIRE GIFT SHOP

KAYA GRANDI 13 • TEL (599) 717-2201

E poesia aki bou nos a publiká un baha kaba, pero nos ta ripitiele pa motibu ku su mensahe i su forma di ekspresá ta realmente ekstraordinario.

A mí hijo

Al verte crecer tan fuerte
y con deseo de vivir,
me hace sentir feliz.
El gozo que hay en mí
cuando te veo caminar,
tu audacia me sorprende
que con tu orgullo compensa
el sacrificio de la vida.
Nunca mires hacia atrás
ya que así no se camina.
Lucha por tu ideal,
lucha por lo que quiere,
no importa cuando llegue,
lo importante es llegar.
Y cuando estés en la cima
y mires hacia atrás,
no menosprecies los demás,
que también pueden llegar.
Esfuerzate en ser leal
sincero contigo mismo,
que tiene el apoyo de un padre
que te guie en el camino.
Camino que es largo y duro,
pero que hay que caminar.
No importa la distancia
lo importante es llegar!

Severino Ap. VASQUEZ

Saká for di su buki titulá
POEMAS DE AMOR
Inspiración del alma.

Kualkier persona ku ta interesá den un ejemplar
di e bunita buki di poesia aki por tuma kontakto
ku Severino kende ta doño di Bahoruco Snack na
Kaya Bayena 7, Antriol, Boneiru

In Vino Veritas
AWC

Fine Wines from around the world

You Ring We Bring

Antillean Wine Company
(5999) 560-7539
wine@antilleanwine.com

UN FUNDESHI SÓLIDO

E 'slotverklaring' firmá na Den Haag dia 11 di oktober 2006 ta inisio di un *paradigma* nobo. Un paradigma ta un manera di pensa tradisional, un 'denkpatroon' na Hulandes. Durante ultimo 50 aña nos relashon ku Hulanda tabata basá riba e 'paradigma' di *deskonfiansa* kontinuo. Den nos relashon diario ku Hulandesnan nos semper ta kouteloso. Awor nos tin ku kambia e paradigma aki, pasobra Hulanda a akseptá nos den nan pais. Boneiru, Saba ku Statia ta bai bira parti di Hulanda, basá riba *igualdad*. Esaki ta enserá ku for di awor nos tin ku kuminsá traha un brûg entre Hulanda i Boneiru. E brûg aki yama 'konfiansa'. Relashon entre hende mester ta basá riba konfiansa. Si bo no por konfia otro, bo no por traha huntu. Pues for di awor nos tin ku kuminsá traha e brûg nobo aki. E por dura un tiki promé ku e ta kla, pasobra loke nos tin awor solamente ta su *fundeshi*. E kaminda ku ta span e dos fundeshinan aki na Boneiru i na Hulanda mester wòrdou trahá ainda. Pero nos sa kaba kiko nòmber di e brûg ta. Su nòmber ta 'konfiansa'. I t'esei nos tin ku traha riba dje awor.

Un brûg entre Hulanda i Boneiru

Anto pa traha kaminda di e brûg nos mester bandoná tur nos ideologianan opsoleto, ideanan morto i pensamentun eróneo. Nos mester lanta fo'i soño i ku un mente refreshá nos mester remplasá tur e ideanan morto aki ku solushonnan *pragmático* i moderno, nò pasobra nan ta 'moderno', pero pasobra nan ta *bon*. Ban wak algn di e puntonan nobo ku a ser akordá ku Hulanda un tiki mas di aserka awor.

Kontaktonan ku paisnan den regio

Pa promé biaha den historia Boneiru lo haña oportunidad pa tene *kontakto direkto ku paisnan den eksterior*. Trinidad, Venezuela, Sùrnam, por ejemplo. I tambe kontakto ku organisashonnan internashonal, manera Asosashon di Estadonan Karibense, i kisas den sierto kasos asta Nashonnan Uní etc. Naturalmente esaki mester bai pa intermediashon di Ministerio di Asuntunan Eksterior di Hulanda, pasobra nos ta forma parti di Hulanda awor i eseis ta trese kuné ku nos no tin derecho di aktua kontra interes di Hulanda, *lokualta nos mes interes tambe awor*. E oportunidad nobo aki ta un paso dilanti grandísimo, kaminda nos lo por tin nos kontaktonan *direkto* ku otro pais. Asina nos por logra *benefisionan ekónomiko pa Boneiru*, pasobra huntu ku Hulanda nos lo por manda diferente mishon na otro pais pa sera paktonan komersial. Mester stablesé un 'Bureau' pa Relashonnan Eksterior aki na Boneiru pa por realisá e benefisio grandi aki.

Derecho di voto pa Tweede Kamer

Manteniendo nos derecho di voto aki na Boneiru pa Konseho Insular, riba dje pueblo di Boneiru lo haña derecho di voto pa Parlamento Hulandes i Parlamento Europeo. Esaki por parse un benefisio chikitu, pero no ta asina. E ta nifiká ku tantu Hulanda como Europa ta considerá nos digno di partisipá na e proceso político ayanan. *Nos voto ta konta!* Nos ta haña algu di bisa. Ounke den e slotverklaring firmá na Hulanda no tin menshon di un *representashon permanente di Boneiru* na Hulanda ainda, nos por verwagt eseis sí, pasobra kon otro nos por mantené nos lasso direkto? Nos ta pensa den direkshon di un representante di Boneiru den Parlamento Hulandes kende lo tin derecho tambe pa tene kontakto direkto ku Ministerian Hulandes pa asina regla asuntunan ku ta toka Boneiru. Esaki lo habri kaminda atrobe pa otro benefisionan ekónomiko, pasobra kompanianan Hulandes por organisá nan kontaktonan ku nos propio representashon ku lo haña akseso direkto na gobièrnu di Hulanda. Durante e siguiente trabounan di implementashon, e punto aki lo wòrdou palabrá sigur i ta rasonabel pa spera ku lo yega na un solushon den e direkshon ya menshoná.

Kresementu ekónomiko

Loke sí a keda palabrá kaba ta ku Hulanda lo yuda Boneiru pa hinka un plan den otro pa garantísá kresementu ekónomiko. Un 'Sociaal Economisch Initiatief' ku lo tene debida kuenta ku nos ekologia i kultura. A ser palabrá ku riba e tereno aki lo aktuá ku urgencia.

Outonomia

Tur esnan ku a pretendé ku Boneiru den laso direkto ku Hulanda lo pérde su outonomia, a haña completamente no rason. Pretu riba blanku tin akordá ku *mas tantu posibel* Boneiru mes lo keda responsabel pa su mes. Ku otro palabra, e principio di *outonomia lokal* a keda totalmente rekonosé. Úniko kos ku a kambia ta ku awendia na Europa nan ta usa e palabra 'supsolidaridat' pa deskribi e principio ei. I pasobra Hulanda ta forma parti di Europa, nò ta usa e palabra 'outonomia' mas, sino e palabra 'supsolidaridat'.

Tin biaha no ta fasil pa splika e tipo di kosnan aki, pasobra nos ta islanan chikitu leu for di Europa. Ta p'esei nos no ta dje bon na altura di tur e último desaroyonan

**Nos mester bira un
estado di derecho i
obligashon i stop di ta
un estado di fabor
i temor.
Basta represaya
polítiko!**

ku ta tumando lugá ayanan. Pero kon ku bai bin, Hulanda nunka no a disputá nos outonomia. Punto di salida di e struktura nobo ta i lo keda ku mas tanto tarea posibel lo keda responsabilidat di Boneiru mes. Esaki ta nifiká ku - kompará ku antes - outonomia di Boneiru mes asta lo bira mas grandi. I kaminda ta nezesario, nos por konta ku yudansa direkto di Hulanda pa motibu ku awor nos ta forma parti di Hulanda. Un parti outónomo, *por sierto*, pero tòg un parti integral. Anto Hulanda lo no por neglighá un parti di su mes!

Paradigma nobo

E paradigma nobo ta enserá tambe ku Hulanda a asumí responsabilidat completo pa e bienestar di su propio hendenan, ku ta inkluí Boneriano tambe awor. Nos a ser inkluí no solamente pasobra nos tin un pasaporte Hulan-des manera antes, pero tambe pasobra Hulanda a asumí responsabilidat completo pa nos bienestar awor. Promé ku e delegashon di Bonairu a bai Hulanda tabatin un diskushon basta formal over di *integrashon* versus *asosashon*. Raad van State a sugerí pa inkluí un artíkulo den Statút pa stipulá ku nos relashon nobo ku Hulanda lo ta un lasso *asociativo*. Esaki tabata mashá straño, pasobra di un banda Raad van State a pone un modelo di integrashon riba mesa (lokual nos mes a pidi p'á tambe), pero di otro un banda nan kier a pone aserka ku *internashonalmente* e lasso nobo aki lo ta un lasso asociativo. Pues via di porta dilanti Hulanda kier a invitá nos den su kas, pero via di porta patras nan kier a saka nos *mes ora* atrobe! *Naturalmente*, eseis no tabata akseptabel. E punto aki a wòrdou diskutí seriamente na Hulanda via di un otro ángulo, te na final Hulanda mes a komprondé ku en berdat esaki no ta korekto. E ora ei ta Hulanda mes a proponé un

artíkulo aserka ku ta bisa ku Hulanda lo asumí responsabilidat kompleto pa nos bienestar. *Esei* a kibra e eis! E ora ei sí Boneiru, por a firma. Pasobra si nos komo Boneiru ta drenta den Hulanda, formando parti integral di Hulanda, e ora ei

di mes nos mester haña derecho igual riba e benefisionan soshal i ekónomiko Hulandes. Ku e artíkulo ei aserka nos a pone e base pa logra eseis. Kuantu tempu e ta bai dura pa nos logra esaki i den ki forma no ta posibel pa bisa awor, pero e base pa logr'á t'ei. Ban wak awor kon nos por logr'á mas pronto posibel.

Un era nobo

Asina ta ku awor Bonaire, Saba ku Statia ta drenta un *era nobo*, kaminda nos lo forma parti di Hulanda. No mas komo parti di Antia den Reino Hulandes, sino komo parti di Hulanda mes. Esaki ta trese kuné ku nos relashon ku Hulanda lo bira mas direkto i mas estrecho tambe, kaminda nos mester duna nos koperashon total ku Hulanda i Hulanda tambe mester duna su koperashon total ku nos. Asina so nos por sigui bai dilanti. Ta p'esei mester traha un brûg entre Hulanda i Boneiru ku yama 'konfiansa'. Konfiansa den futuro, konfiansa den otro i tambe konfiansa den nos mes. Pasobra nada den mundu no ta keda realisá si bo no ta traha p'á. Nos por konfia sigur riba yudansa di Hulanda, pero di otro un banda nos tambe tin ku sigui traha riba nos mes pa nos Boneiru por sigui bai dilanti.

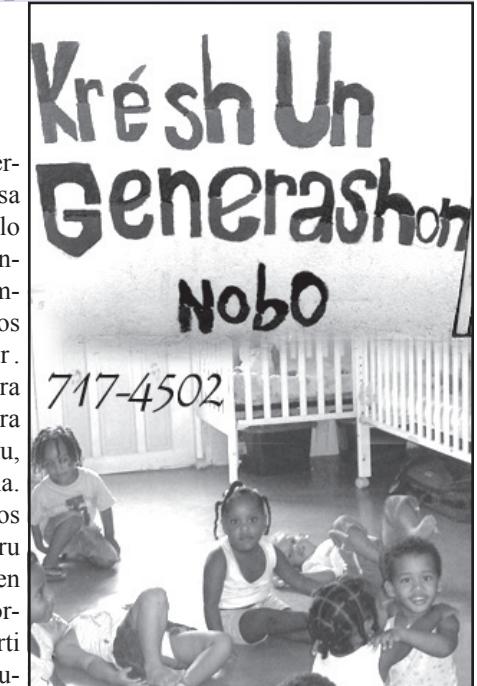
Lei básiko nobo

Ta p'esei ban kuminsá traha e brûg di konfiansa awor. A ser palabrá ku Hulanda ku pa fin di e aña aki un plan na etapa mester keda kla di moda ku den kurso di otro aña por kuminsá implementá e diferente palabashonnan i inougrá e diferente institutonan nobo. Lo traha un lei básiko nobo pa Boneiru, Saba ku Statia basá riba Konstitushon Hulandes (= Grondwet). Pues Grondwet Hulandes lo bira nos Grondwet tambe, por sierto un di e mihónan na mundu.

Sin embargo, mester hala atenshon un biaha mas na e echo ku ta un *fundeshi* so nos tin awor. Hopi trabou mester wòrdou hasí ainda pa kaba e trabou kompleto. I sigur nos lo enkonrá difikultatnan nobo durante e trabou aki, pero ya a ser pruebá kaba ku nos ta kapas di superá kualquier difikultat i ku fé nos dilanti nos no por faya.

**Gobièrnu mester trese solushon. Pero kon?
Gobièrnu mes t'e problema!**

Government should solve the problem. But how? Government itself is the problem!

HOW TO STEAL VOTES WITH VOTING MACHINES

Researchers from Princeton University have demonstrated how voting machines can be easily used as vote-rigging machines. These are machines used in some states in the U.S.A. Anybody who wants to convince himself should surf to:

<http://itpolicy.princeton.edu/voting>

Once it is realized how easy it is to reprogram these machines to churn out any predetermined election result, one never wants to use them again. They are wide-open to fraud and abuse. The president of the election board may be a man or woman of integrity, but it takes a saboteur less than one (1) minute to sabotage a machine. And there are ways to affect other machines as well. The fraudulent program self-deletes after it has printed out the fraudulent election-result. It is clear that elections can be easily stolen in this way.

The old way is laborious and is not full-proof either. But the risks posed by intimidation and vote-buying (which has been common practice in the Antilles from the time we got the vote) are probably preferable than '*vote-stealing by carefully implanted virus*'. With vote-buying the people can at least pay their water-bills once every 4 years. With vote-stealing they do not even get that. The exposure of the vote-rigging machines forces us to think again about ways to stop our own politicians from hi-jacking the elections by means of vote-buying and - to a certain extent - intimidation.

Stop the vote-buying practice!!

We mustn't exaggerate, because in the Antilles power does shift regularly from one party to another, despite the flaws we all know very well. So despite these flaws, our democracy does function, but we must always be vigilant and make sure it will stay that way. ARCO will consider the following action (if we can get volunteers to help us). During the next election-campaign we will ask two volunteers to sell their votes. We will try to video the vote-buying act with a hidden camera. The evidence will then be handed to the prosecutor. This is fair, isn't it? We announce our action well in advance. All parties can be alert and simply desist from vote-buying for the first time since democracy was introduced in the Antilles. If we catch any of the parties red-handed in the act of vote-buying, we hope the prosecutor will have the guts to prosecute. After all, vote-buying is a felony! We have forgotten that, because vote-buying has been one of our favorite pastimes during the past 50 years, but it is a felony. **Who is willing to help us?** We are looking for two volunteers who will try to sell their votes during the next election-campaign with the intention of catching vote-buyers.

KON TA HORTA VOTO KU MASHIN DI VOTA

Laboratorio di e prestigioso Universitat di Princeton, Merka, a demostrá kon fásil e ta pa horta voto ku mashin di vota. Konvensé bo mes i wak e video na e website indiká den e artikulo akiriba.

Presidente di e Hoofdstembureau por ta un hòmber òf muhé íntegro, pero un sabotèr mester di solamente un (1) minüt pa sabotá un mashin di vota. I tin manera pa afektá otro mashinnan tambe. E programa froudulento ta 'delete' su mes despues ku el a 'print' e resultado elektoral. Pues ta fásil pa horta elekshon di e forma aki.

Mihó nos bai bèk na e sistema di antes. E ta un sistema trabahoso, pero e ta mas sigur. Nos no sa si e mashinnan di vota usá na Kòrsou ta di e mesun marka ku esun ku Universitat di Princeton a desmaskará, pero ta probabel ku otro tipo di mashin tambe ta vulnerabel. Naturalmente e sistema di antes tampoko no ta 100% sigur. Nos tur sa ku na Antia votadónan sa wòrdú kumprá i intimidá. Pero e riesgonan aki ta ménos serio ku 'hortamentu di elekshon pa medio di un computer-virùs implantá den mashin di vota'. Si polítikonan tin ku **kumpra** bo voto, sikiera bo ta saka algu for di dje, pero si nan por **horta** bo voto, bo no ta haña ni eseí! No ku nos kier stimulá e práktika aki, pero berdat ta ku hortamentu di voto ta pió ku kumpramentu di voto.

Ban stop e práktika di kumpramentu di voto

ARCO ta buska 2 boluntario pa yuda nos kaba ku e práktika aki. E dos boluntario-nan aki lo aserká polítikonan intenshonalmente pa purba bende nan voto ku nan. ARCO lo purba graba e aktó di kumpramentu di voto p.e. ku un video skondí. Si nos logra haña prueba, nos lo entregá esaki na fiskal. Pues nos ta anunsiá nos akhon delantá. Esei ta hustu. Ta fásil pa sòru ku nos no por changá bo: simplemente keda sin kumpravoto! Pero si nos ta haña bo 'op heterdaad', e ora ei b'a kue awa, naturalmente. Kumpramentu di voto ta un krimen. Dor ku e práktika aki a bira un kustumber serka nos, nos a lubidá eseí. Pero, e ta un krimen. **Ken ta dispuesto pa yuda nos?**

Cable TV

 Flat Monthly Fee - 41 Channels for a flat monthly fee

No Antenna - No unsightly antennas needed on the outside of your building

Get more Channels - Movies, News, Sports

Receive Local Channels - Receive local channels without an antenna for clearer picture

Broadband Internet

 Computer - Multiple Computers

No Antenna - No unsightly antennas on the outside of your building

Flat Monthly Fee - Unlimited Internet access for a flat Monthly Fee

Bandwidth - Burstable & CIR.

E-mail's - 3+ E-mail Addresses

Web Space - Ability to publish web pages

Internet Speed - Quick access to news, weather, sports, MP3, etc

Telephone

Line 1: 717-8512

Line 2: 717-8519

Fax: 717-5000

Interruptions & Technical Services

Until 10pm: 599-791-1112

Flamingo Information, Communication & Technology

delivers a wide service portfolio in the area of Information, Communication and Technology ranging from Hardware and Software, Professional Services and System Integration up to Educational Services in Bonaire and Curacao.

* Web Hosting, Web design and E-commerce

* Virtual Private Networks

* Security Audits

* Security Configuration

* System Integration and Migration

* Hardware, Software and Supplies

* Maintenance and Troubleshooting

* Educational Services

Flamingo ICT

Kaya Korona 22A

717-8512

Support@Flamingoict.net

Let-go-of my EGO

Most of us will remember a similar phrase from a TV commercial for a breakfast waffle back in the 80's. It was very effective in the sense that the waffle popped up out of the toaster while two very anxious competitors simultaneously snagged onto the Eggo mid-air. Growling and out-staring each other, they struggled to and fro, daring to see who would claim victory over the coveted prize...the desired Eggo.

Resistance is futile

Not unlike our own Ego, we seem to struggle along, grasping onto our Ego whenever it pops up, resurfacing over and over to challenge us. Hopefully at some point in time, we will realize the key to overcoming the struggle is not in resistance. Success lies in directing passive attention to a deeper underlying resolution. Realize that the harder you struggle, the more your Ego will resist and pull you down. There is no victory when we challenge life and ourselves from an Ego-Induced state of mind. It is only in calming ourselves, turning inward and searching for Soul-Inspired answers that we come to victory. Not as easy as one would think.

Ego is ...

So what is Ego???? In order to verify my understanding of what Ego is and is not, I went to my dictionary of New Age Terms, and much to my surprise, Ego was not there.....HUH!!! Instead of turning to the conventional dictionary, I decided to try to understand it for what it is: a human condition common in every day living which often impacts our behaviour far beyond our conscious perceptions.

Unknown to many, our Ego may be silently waiting to inspire chaos, self doubt and disillusionment whenever possible. Ego can only work beneficially within our lives when we understand its primary purpose and the influence it has over our personality.

Ego-research

To be sure of myself (Ego coming in big-time here) I decided to do some research and observe Ego at work. I was fortunate enough to immediately witness two individuals dealing with separate issues related to Ego Release. One person I viewed from afar, the other I had direct contact with. In both scenarios, it was equally interesting to observe the process of dealing with Ego and its demons. The students of Ego where both women, for reasons I imagine are self-explanatory. A Venus viewpoint helped me relate to the manner in which fear overpowered their feminine sense of judgement and allowed Ego to take control. I felt gifted, however sorry for my fellow Venetians as I focused the lens on Ego at play. Here is a snapshot of what I experienced.

One was an educated woman and moderately successful, yet somehow seemed dissatisfied with the life she had created, clearly projecting a desire to manipulate and blame others for her unhappiness. The other woman, uneducated and however humble and loving, truly believes she is acting in a responsible manner even though her re-actions are totally

I am
not
angry
...

I do not
have
an ego
pro-
blem
...

unwarranted and often irrational. Completely different by nature and in their life situations, the remarkable similar element was both women appeared angry, very angry. Not just pissed off at the current events evolving in their lives, but really angry, this obviously being the position from which they deal with fear, embarrassment and disappointments. For both women the comparable aspect was that their egos were hurt and their pride had been bruised personally and professionally. Mostly they felt judged by their peers. Taking this into consideration, I realized the deep-seated anger was a shield to hide a storehouse of past pains. Would removing this type of barrier force them to deal with the source instead of operating from an emotional standpoint? *When does the wounded warrior recognize the victim role for what it is?*

To be continued...

And so it is...Denise M. Simon

Majestic Journeys Bonaire
"A Spiritual Oasis" TEL: 566-6093
Reuniting Mind, Body & Spirit

Brazil Terminal - Bonaire

Tel: 717-8177

Fax: 717-8266

bopec@bonairelive.com

BOPEC
Fast forwarding your need for fuel..

WAAR ZIJN RECHTERS BANG VOOR?

Het artikel hiernaast op de rechterbladzijde, getiteld: 'Cannabis als medicijn', noopt tot enig commentaar. Een man gebruikt cannabis (marijuana) als medicijn tegen MS. Het is allang bekend dat marijuana medicinale werking heeft voor een aantal ziekten. Multiple Sclerosis (MS), glaucoom e.a. Omdat de cannabis in de coffee-shops van slechte kwaliteit is (en misschien ook te duur), verbouwt de man zelf zijn eigen 'wiet' (= cannabis).

De politie komt er vanwege een of andere stomiteit achter en de man moet voorkomen. Hij wordt veroordeeld tot Euro 250,- boete. Dit is nu zo'n voorbeeld waarbij je denkt: 'Heeft die rechter nu geen enkel gevoel voor recht?' Hij zegt notabene nog dat de man moreel niets verkeerd heeft gedaan. En toch veroordeelt hij hem. Oké, maar Euro 250,- boete. Maar toch. Hij krijgt boete, terwijl hij niets verkeerd heeft gedaan.

Misschien denkt u, lezer: 'Ah, maar hij heeft de wet toch overtreden'. Ja, lezer, u heeft gelijk. Hij heeft de wet overtreden. Die tegenwerping van u, lezer, is op zijn plaats, omdat u geen jurist bent. Maar de rechter redeneert ook zoals u. En uit *zijn* mond is het onzin. De rechter behoort beter te weten en wij vragen ons in gemoede af waar zijn hersens zitten. De rechter *weet* dat hij de wet mag toetsen aan mensenrechten vastgelegd in verdragen. *Waarom doet hij dat dan niet?*

In plaats van te toetsen, stuurt hij de man naar Den Haag met de opdracht om daar de politiek te overreden de wet te veranderen. Die rechter *weet* dat hij de man daarmee het bos in stuurt. Dit bedoelen wij nu, toen wij onlangs in een Papiamentstalig blad schreven dat de rechter geen ruggegraaf heeft. Hij, rechter, heeft een in de grondwet aan hem toegekend recht om te toetsen, maar hij vertikt het. Waar is hij in 's hemelsnaam *bang* voor? Angst kennen we allemaal, maar er staat waarachtig geen pistool tegen zijn hoofd, wel? Dus, *toets* dan, verdorie!

Duitse rechter

In een vergelijkbare zaak in Duitsland heeft een rechter al zo'n 10 jaar geleden *wel* getoetst, en wel aan het grondrecht op *leven*. De Duitse rechter zei simpelweg dat het grondrecht op leven ook omvat het recht om die medicijnen tot zich te nemen die een ziekte kunnen verlichten. Hij liet de strafwet in het voorliggende geval buiten toepassing. Dat mag de rechter doen. Dat staat in de grondwet. Dat heet *toetsen*. Maar de Nederlandse rechter brandde zijn handen liever aan koud water.

De rechter kan zelf met zijn uitspraak Den Haag aan het werk zetten. Zadel nu eens *niet* een MS-patiënt daarmee op! De rechter kan een stuwend rol spelen, als hij wil, maar met rechters als in deze zaak is het slecht haken vangen.

NEW RADIO STATION ON BONAIRE

In a press release Mr. Gregorio Ostos and Zamir Ayubi from Radio Digital informed the public that as from 13 October 2006 **Radio 97.1 FM.** has been placed under new management. The original name of the station was **Ritmo FM 97.1**, but this has now changed. The concept has also changed. The new name is: **TRAVELING 97.1 FM.** and the station will broadcast music of the 50's, 60's, 70's, 80's, 90's and decade 21. The target audience is also different. The station has adopted the American concept (format) with news, positive notes, informative programs etc., **all in English** in cooperation with Bridge Entertainent Group. A complete radio as it should

be. The station's website is on virtual air, so that listeners worldwide can tune in and enjoy. There will also be live programs such as tourism programs, health issues, ICT programs etc. **TRAVELING 97.1 FM** hopes you will tune in.

TRAVELING 97.1 FM.'s address is:

KAYA GOB. N. DEBROT #67 (NEXT TO RADIO DIGITAL 91.1 F.M.);
HARBOUR VILLAGE MARINA BUILDING.
FOR MORE INFO. CALL: 786-3613 OR E-MAIL AT: traveling971fm@gmail.com OR VISIT OUR WEBSITE: www.traveling97.com.

ARCO Bonaire ta optenibel na e siguiente sitionan:

Playa:

Montecatini Supermarket
Exito Bakery
Capriccio Restaurant
City Café
Santana Electronics
Bonaire Gift Shop
Best Buddies
Mio
Flamingo Bookstore
Kentucky Fried Chicken
Colombo Ice cream
Cultimara
San Francisco Hospital
Budget Marine
Sun Rentals
Xerox
Garden Café
E Teras
Rincon Kriyo
Bonaire Inn (Friars' Inn)
Fundashon Cas Bon.
Flamingo TV
Divi Flamingo Resort
Carib Inn

City Shop

Lisa Gas
Krioyo Paint
Bonaire Warehouse
Consales
Old Inn
Photo Tours Car. Court
Plaza Resort
Airport Restaurants
Valerie's Airport Shop
Air DIVI
Port Bonaire
Hotel Belafonte
Bel-Mar Apts.
Hotel Great Escape
Kon Tiki Restaurant
Sorobon Beach Resort
Hotel Bonaire Windsock
Tera Cora Trading
Center Body Car Polo
Caribe SuperMarket
La Portuguesa
Ons Hoekje
Amboina MiniMarket
New Asian Shop

More For Less

Mercado Latino
Bargain Store
Carmen Snack
Panaderia Selekt
Botica Korona
Firgos
Kooyman
Tung Fong Store
Teras 2001
Torito Snack
Progreso Supermarket
88 Snack
Panaderia Exito Antriol
Network Pro
Bibiana Mini Market
La Gran Parada
Bahoruco Snack
Toko Carmen
Bo Toko NV
Bonaire Super Store
Sand Dollar Supermrkt
Chat'n & Browse
Sand Dollar Hotel
Buddy Dive Hotel

Lion's Den Restaurant

Hotal Habitat
Hamlet Foto Tours
Hilltop Hotel
Den Laman Condo's
Eden Beach Resort
Harbour Village Hotel
Yellow Submarine
Yachtclub Apts

Rincon:

Keeshan Snack
Oranje Bar
Verona's Bar/Rest.
Tusnara
Rose Inn

Circulation: 3.200

Sirkulashon: 3.200
1.700 in Bonaire
(as 'ARCO Bonaire')
and 1.500 in
Curaçao
(as 'ARCO Curaçao').

AS OF MARCH: ALSO AT CURACAO AIRPORT

Reflective, informative, investigative

CANNABIS ALS MEDICIJN

(*Planet Internet, 4 oktober 2006*)

Wim Moorlag is 51 jaar en weet sinds twaalf jaar dat hij multiple sclerose (MS) heeft. MS is een auto-immuun ziekte, waardoor het zenuwstelsel wordt aangevallen. Om de klachten te verzachten gebruikt hij zelfgekweekte cannabis. Hij werd aangeklaagd voor het hebben van meer dan de toegestane hoeveelheid wietplanten. "De natuur gaf mij MS, maar ook cannabis."

Waarom gebruikt hij wiet?

Moorlag: "Wiet is het enige middel dat enig effect heeft bij MS. (...) het lost de verlamende vermoeidheid op. Het haalt het niet weg, maar het maakt alles draaglijker. Ook vermindert het de spasmen." Advocaat Anker: "De pijn is dus alleen te bestrijden via zelfgekweekte plantjes. Mijn cliënt heeft ook medewerker geprobeerd, die in de apotheek te verkrijgen is, maar daarvan kreeg hij hoofdpijn." Moorlag: "En het hielp niet." Adv. Anker: "De coffeeshops verkopen wiet van veel slechtere kwaliteit. Dat hebben de deskundigen dinsdag op de zitting ook verklaard. (...) Zelf kweken is de enige optie voor Wim Moorlag."

Waarom werd u aangeklaagd?

Moorlag: "Iedereen wist dat ik cannabis kweekte (...) Maar op een gegeven moment wou mijn naaste buurman iets met mijn vrouw beginnen. Mijn vrouw wilde dat niet (...). Zijn vrouw werd ingelicht en die werd vervolgens woedend (...). Zo boos zelfs, dat ze uiteindelijk de politie heeft gebeld om ons 'aan te geven', wegens stankoverlast, zei ze. De politie kwam langs en (...) zodoende stonden wij ineens voor de rechter". Adv. Anker: "De politie is twee keer bij hem langs geweest, alsof het om een grote hennepkwekerij ging. (...) Het O.M. had de zaak moeten seponeren (...)"

Moerlag is veroordeeld tot een boete van 250 euro. Dat is niet zoveel. Waarom gaat hij toch in hoger beroep?

Moorlag: "Het eerste wat de rechter zei (...) was: 'wat komen jullie hier doen? Ga naar Den Haag, daar haal je je gelijk'. (...) *Ik voel me moreel onschuldig*. En de rechter en zelfs de officier van justitie zijn het daarmee eens". Adv. Anker: "Formeel overtreedt mijn cliënt de opiumwet. De speelruimte is (...) niet groot. Het hof kan zeggen: 'de wet luidt nu eenmaal zo, u mag die planten niet hebben. Als u de wet wilt veranderen moet u in Den Haag zijn. Wij hebben nu aangevoerd dat de opiumwet bedoeld is, om stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid te weren. Maar bij Moorlag speelt precies het tegenovergestelde: wiet heeft een gunstig effect op zijn gezondheid (...)"

NEW ARCO ON-LINE WEBLOG

We finally made it. Our own weblog! As from approx. half October our own internet weblog has been active. A weblog makes interaction possible. In other words, it is easy now to comment on our main articles, which will be posted on our weblog. Your comments will also be posted automatically. Obviously, if you comment: 'Let's bomb the administration building', we will remove it, even though we can understand the feeling sometimes.

The weblog has been the work of our assistant Victor Gutierrez, who has done a great job. Go and convince yourself at arcobonaire.com or arcocarib.com. We have encountered some difficulty with the photo gallery. Please be patient. This feature will be back as soon as possible and in a better format!

More and more people are visiting our website, to read or download articles from back-issues. The download section is still there, so there is no difference there. You can download back-issues page by page or in full.

BISHITÁ ARCO SU BLOG

For di medio di Óktober ARCO a habri su 'weblog' na internet. Un weblog ta un website, kaminda hende por duna komentario riba e artíkulonan ku a ser publiká riba e website. E komentario ta wòrdú publiká mes ora. Naturalmente, si bo komentá ku nos mester pone un bòm bou di Bestuurskantoor, nos lo kita bo komentario.

E trabou aki a wòrdú hasí dor di nos asistente, Sr. Victor Gutierrez, kende a hasí un tremendo trabou. Keda pendiente pa e 'photo gallery'. E ta bin bék mas pronto posibel den un formato mas mihó! Bishitá nos blog na: www.arcobonaire.com óf www.arcocarib.com.

FREE REAL ESTATE ADVERTISING

ARCO needs funding. One of the ways we have thought up to create funds is to assist people in selling their house or business property. Nobody is obliged to make use of the services of a broker. It is much cheaper to sell your property yourself. The advertising we offer is truly free. We do, however, charge a reasonable legal fee for drawing up a proper contract of sale as soon as you have found a buyer. We charge a fee of Naf. 1,000.- for this legal service, or Naf. 2,000.- for sales over \$200,000.-. We will post your property for free on our website in our special 'real estate' section until it is sold. We also place max. six 1/8 page ads for free in ARCO. Any further or larger ads are placed at regular ad prices with a 15% discount. Trying with us first does not cost you anything. And, should all fail, you are still free to try with a broker afterwards.

AVISO GRÁTIS PA BENDÉ BO KAS OF EDIFISIO

ARCO mester di fondo. Un di e maneranan ku nos a pensa pa krea fondo ta pa asistí hende pa bende nan kas of edifisio. No tin obligashon pa hasi uso di un makelar. Ta mas barata si bo mes ta bende bo kas of edifisio. Pa yuda bo, nos ta pone aviso berdaderamente gràtis den ARCO. Sin embargo, nos ta kobra un honorario rasonabel pa e trabou legal di skirbi un kontrato di kompra/benta, asina ku bo a haña un kumpradó. Nos ta kobra Naf. 1.000.- pa e servisio aki, óf Naf. 2.000.- si e preis di benta ta riba \$200,000.-. Nos lo pone bo propiedat gràtis riba nos website den e sekshon speshal di 'real estate' te ora b'a bende bo propiedat. Nos tambe ta pone max. seis aviso di 1/8 página gràtis den ARCO. Si bo kier pone mas aviso, óf aviso mas grandi, nos ta kobra preis normal ménos 15% di deskuento. E no ta kosta bo nada, si bo purba ku nos promé. I si bo no ta logra, bo ta keda liber pa purba ku un makelar despues.

COLOFON

Uitgever: mr. M. Bijkerk

Kaya Isabel # 1

Bonaire

Nederlandse Antillen

Tel/fax: 717 2427

e-mail: info@arcobonaire.com

Medewerker advertenties en IT:

Victor M. Gutierrez

BERICHT DIERENBESCHERMING

Op 20 september kwam er een melding binnen over een sterk vermagerde teef in Antriol Pabou. Onze vrijwilligers hebben met de eigenaar gesproken en een informatiefolder uitgereikt over de verzorging van een hond als huisdier. Het gesprek verliep prettig en de eigenaar beloofde de hond te laten steriliseren.

Op 14 oktober kwam een melding van een toerist binnen over 12 ezels die bij Fontein op het proefveldje van LVV stonden. De dieren zouden geen schaduw en geen water hebben. Na poolshoogte te hebben genomen bleek dat de ezels lekker in de schaduw van een kadushi lagen te rusten en er voldoende vers water in grote bakken aanwezig was.

Op 15 oktober kwam een melding binnen van een achtergelaten hond. De eigenaar zou recentelijk omgekomen zijn bij een verkeersongeluk op de fiets en sindsdien zit de hond aan de ketting in de kunuku bij Tras di Montaña. De familie Craane van Rancho Mal Macho had zich geruime tijd over de hond ontfermd. Echte dierenvrienden dus! Vrijwilligers van de dierenbescherming hebben de hond opgehaald en naar de dierenarts ter beoordeling gebracht. Jella van Jellastone

Petpark heeft aangeboden de hond bij haar te laten aansterken. Daarna kan hij eventueel ter adoptie aan het asiel aangeboden worden.

Op 14 oktober stonden vrijwilligers op het Wilhelminaplein ter gelegenheid van de Regatta. (zie foto) Al was de muziek wat hard, de sfeer was prima en veel dierenliefhebbers hebben onze producten bekeken of gekocht. Wilt u ook ons werk steunen? Wij verkopen T-shirts met ons logo! **BEL 7174300!**

Op 22 november 2006 zijn er 2^e kamer verkiezingen in Nederland.

De coalitiepartijen VVD en CDA zijn het dierenvriendelijkst, de nieuwe Partij voor de Dieren en in iets mindere mate de SP en GroenLinks bekomen zich het meest om het dierenwelzijn. Dat stelt de stichting Wakker Dier op basis van een vergelijking van de verkiezingsprogramma's. De partijen doen zondag vrijwel allemaal mee aan het Grote Politieke Dierendebat in de concertzaal Paradiso in Amsterdam. De Bond voor Dieren, de Dierenbescherming, Stichting AAP en de Stichting Varkens in Nood hebben het debat georganiseerd „mede namens negentien dierenbeschermingsorganisaties, samen goed voor zo'n miljoen leden en donateurs“. De (kandidaat) Kamerleden gaan met elkaar in discussie over stellingen als ‘De overheid is verantwoordelijk voor het welzijn van dieren in Nederland’, ‘Belastinggeld is nodig voor het zoeken van alternatieven voor dierproeven’ en ‘Dierenwelzijn hoort in de grondwet’.

Stand di nos Fundashon na Eihelminaplein dia di Regatta

Dia 20 di setembre nos a ser informá ku tabatin un kachó muhé mashá flaku na Antriol Pabou. Nos a voluntarionan a papia ku e doño i a entregele un foyeto splikando kon mester kuida kachó como bestia di kas. E kombersashon a bai bon i e doño a primintí ku e lo laga veterinario sterilisá su kachó.

Dia 14 di oktober un turista a informá nos ku tabatin 12 buriku riba fèlt di LVV na Fontein. El a bisa ku e animalnan aki no tabatin awa ni sombra. Nos a chèk un k'e otro, pero a sali ku e burikunan tabata sosegando den sombra di yatunani ku tabatin suficiente awa fresku den bakanan grandi. Pues, niun problema.

Dia 15 di oktober nos a ser informá di un kachó bandoná. E doño a muri resientemente den un aksidente di tráfico i for di e momentu ei e kachó a keda atras na kadena den un kunuku na Tras di Montaña. Famia Craane di Rancho Mal Macho a kuida e kachó pa basta tempu. Hende ku realmente ta stima animal, pues! Boluntarionan di fundashon pa bienestar di animal a pasa bai buska e kachó i a hibele na veterinario pa wak kon su salú ta. Jella di Jellastone Petpark a ofresé pa laga e kachó kue forsa na su lugá. Despues e por haña otro doño kisas via asilo di bestia.

Dia 14 di oktober nos boluntarionan tabata presente na Wilhelminaplein na okashon di Regatta (mira pòtrètnan). Ounke e müzik tabata poco duru, e ambiente tabata perfekto. I hopi hende ku ta stima bestia a wak of a kumpra nos produkton. Bo tambe kier sostén nos trabou? Nos ta bende T-shirt ku nos logo!

Yama nos na: 717 4300!

Otro foto di nos stand na Parke Wilhelmina dia di Regatta. E müzik tabata duru, pero e ambiente tabata bon! Hopi hende a bin wak of kumpra produkto di fundashon pa bienestar di animal.

Konsiensia ku mester trata animal bon ta kresiendo na Boneiru! E trabou ta sigui.

SIMPATIA DI SVB

Nos no tin gana di konta e kantidat di karta ku nos a skirbi pa konvensé SVB ku nan mester kuminsá respectá doñonan di trabou un tiki mas. Nos a informá SVB por eskrito ku un kompania di nos no tabatin niun hende den servisio mas i ku e situashon ei muy probablemente lo no a kambia mas. Sin embargo, e kompania como tal no tabata *inaktivo* ainda. E tabata funshoná ketu bai, pero simplemente no tabatin hende den servisio mas.

Pa enfatizá nos punto, nos a nenga di yena i entregá e formularionan di ‘nihil-aangifte’ tur luna ku ta bisa ku bo no mester paga nada, pasobra bo no tin hende den servisio. En bes di eseí nos a pidi SVB pa nota den nan computer ku e kompania pa premionan di SVB mester wòrdú konsiderá di ta inaktivo. Nos a tene un korespondensia ku SVB pa 3 aña largu, lokual a kosta nos (*i SVB tambe*) hopi mas tempu ku si nos lo a yena i entregá e bendito formularionan.

Sin wega, SVB asta a bai asina leu ku nan a menasá nos ku *kastigu di prizón* pa motibu di e akshon aki. Danki Dios ku te ainda nos tin un poder hudsial basta konfiabel. Niun hues lo a pèrmití pa nos keda den prizón pa hopi tempu, una bes el a haña sa kiko ta pasando. **Pero e echo ku SVB a tribi di ekspresá e menasa aki mester bisa nos algu**. Uniko kos ku nos a hasi tabata pa pidi SVB pa no forsa nos di yena un formulario tur luna pa evitá ku e kompania mester a paga premionan di SVB, kual premionan e kompania no tabata debe mas, pasobra e no tabatin hende den servisio mas. Sin embargo, SVB no kier a koperá *di niun manera*. Kada luna nos tabata risibí ‘aanslagen’ fiktisio, formando un stapel formal mientras ku e kompania **no** tabata debe nada.

Na final SVB a manda *deurwaarder* pa nos pa kobra e *aanslagen* fiktisio, **mientras ku SVB tabata sa mashá bon ku nos no tabata debe nan!** Tur hende sa ku ora bo no tin hende den servisio, bo no tin obligashon di paga premionan. Sin embargo, SVB a manda deurwaarder pa nos. Simpátiko, nò?

Awor, naturalmente, nos por a lanta un kaso sumario kontra SVB pa stòp e ko'i këns aki, pero danki Dios nos a papia ku un hefe finansiero di SVB na Kòrsou, kende a sugerí un kompromiso ku nos a akzeptá. El a sugerí ku nos por yena un solo formulario pa kada aña (en bes di unu kada luna) i solushoná e problema di e forma ei.

Ounke, ketu bai, nos no ta komprondé di kon SVB no por a nota e informashon aki den nan computer sin ku nos mester yena un formulario pa kada aña tampoko, nos a disidí di terminá e bataya aki pa e simple motibu ku henter e asuntu aki tabata kosta nos muchu hopi tempu.

Awor ta sali ku e kompromiso aki a keda introducí na Kòrsou basta tempu kaba, pero SVB Bonaire nunka no a ofresé e kompromiso aki na nos na Boneiru. Uniko kos ku nan a hasi tabata manda *aanslagen* fiktisio i menasan anapsurdo. Deurwaarder tabata basta amikal, pero e tabata aktua riba órdú di su superiorian. El a korda nos tambe ku asta nos por a wòrdú tené responsabel personalmente (en bes di e kompania), pasobra tin un lei nobo ku ta bisa ku den kaso di mal manebo e direktor di un kompania ta responsabel personalmente. Keda sin paga premionan di SVB por wòrdú konsiderá di ta ‘mal manebo’, ounke den e kaso aki e kompania no tabatin niun obligashon di paga i p'esei - den e kaso aki - keda sin paga no por wòrdú konsiderá di ta ‘mal manebo’!

Ounke e bataya aki a terminá den un kompromiso, sikiera nos a siña algu. Un doño di trabou por keda kia si e ta yena un solo formulario pa kada aña. Naturalmente, AKIB mester a hunga un ròl mas aktivo den e kaso aki, pero lástimamene AKIB no ta funshoná. Nos ta spera ku den futuro SVB lo trata di buska solushonan mas amikal i koperativo i ku SVB lo tene interesan di doñonan di trabou mas na konsiderashon.

THERE NEVER WAS A FALSE RELIGION, UNLESS YOU CALL A CHILD A FALSE MAN

ARCO is not going to get embroiled in heated theological arguments. Our opinion about religion is stated in each ARCO under the heading 'Ring of Unity'. All religions are important and of equal worth. Religion is the attempt by man to fathom the unknown, to penetrate that which we call the 'spiritual realm'. One cannot prove the existence of God. Nor can one prove the existence of *mind*, or of *emotion*. You cannot see 'mind' under a microscope. Yet we do not doubt its existence. And so man started thinking of a bigger Mind (which cannot be seen under a microscope either), which perhaps created the world. Slowly we are discovering that the old creation myths are not exactly as the ancients thought, but this does not make the old myths meaningless in the context of the society and the times in which they were postulated.

EVOLUTION OF RELIGION

Thank God for evolution! Thank God that a child grows. Thank God that we do not have to fear a spirit behind every tree anymore. As Nature evolves, so does religion. As does science. The Darwinian evolution theory has already been refined and altered with our growing understanding. And so also man has shifted (slowly, for sure) from the belief in many animated and invisible spirits surrounding us to the hypothesis of an abstract single God somewhere 'out there'. And that's not where the evolution ends...

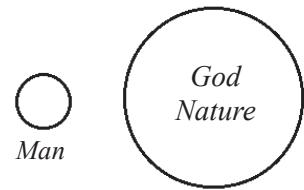
More and more people are asking themselves: '*If God is omnipresent, then he must be present in me also*'. Some forty years ago the Dutch philosopher Van Peursem wrote a book on cultural history describing the evolution of our attitude towards Nature. In the old days we were not aware of a difference between ourselves and Nature. We were part of Nature and whatever happened in Nature happened to us. This is the time that all natural objects were viewed as animated by spirits, good or evil.

Then we began viewing ourselves as *apart* from Nature. Nature was one thing and we ourselves were quite something else. We became *individuals*. This was part of our cultural or mental evolution. A phase we have to go through. Pictorially this worldview may be depicted as two circles, apart from each other. During this period man invented God also along these lines, i.e. God is something outside of ourselves. Some people went so far as likening God to a clockmaker, who made the world like a clock, set it in motion and that's it. He never touched the clock again.

Did you say 'invent God'? That's blasphemous!

Yes, we did say that people *invented* God. And we do *not* believe that to be blasphemous. We are *not* saying that God does not exist. The Communists tried to deny the existence of God. That is as futile as denying your own existence. True, we do not know what God is, as we do not really know what we ourselves are. But to deny our own existence simply does not make sense. However, when, in our *ignorance*, we start giving God all kinds of qualities, mostly *human* qualities, then we are *inventing* God. In fact then we are creating God in our own image, instead of the other way around.

So all those references to God being '*jealous*', or worse still, God being '*vengeful*' and to be *feared*, truly *are* human inventions. Attributing these kinds of qualities to God is indeed like what the Greeks used to say: 'If cows had a God, He would look like a cow!'

God cannot be explained, or qualified. Whatever we say about God is always *incomplete* and therefore *untrue*, because God is beyond human expression. That does not mean that whatever we do say about God is meaningless, but it *does* mean that we, each and every one of us, have a *different comprehension of God*. And it is impossible to say that somebody else's comprehension is wrong. And therefore it is *silly* and futile to try and force your own comprehension of God on other people. Maybe Pope Benedict is referring to this same idea when he says that religion must not be spread *by the sword*. Wielding the sword is something the Catholic Church itself did *with gusto* in the past, but as you see even the Church *evolves*!

Connection

But this is a digression. What we see these days is that more and more people are asking themselves the question: '*If God is omnipresent, then he must be present within myself also*'. This is why the ancients stressed it is imperative to *know yourself*. If you truly know yourself, you understand other people. And if you know yourself even more, maybe you will find something within yourself which is like a light-switch. And you click it on and you see the ancients were right: *You cannot get to know any God, except within yourself*.

To depict the cultural evolution in this direction a connecting line can be drawn between the two circles and opening them up. Because in a *relationship* nothing can be inter-changed, if there is no openness. We would prefer to depict this evolutionary step towards what can be termed '*wholism*' by means of the figure 8. Man and Nature - and likewise Man and God - form *one whole*

like the figure 8 in which the two circles are *interconnected*, the light-switch being precisely where the two circles touch, or intertwine. This '*intertwining*' is superbly illustrated by Escher's 'Moebius Ring'. The Jews depict the intertwining of spirit and matter (God and Man; Nature and Man) by means of their national emblem (star of David):

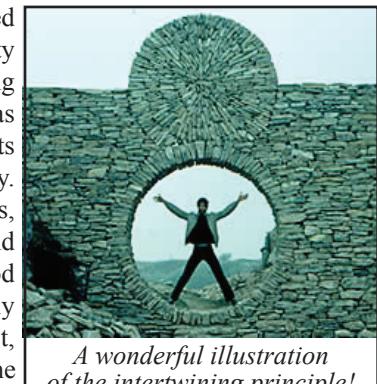

Once we accept the idea that God is omnipresent, therefore he must be present in each and every single individual (as well as in Nature itself), we become more tolerant of each other. Because, after all, if God is present in me, he must be present in everybody else too. This is why a traditional Hindu greeting is to bow to the other person with the hands held together as if in prayer, as a token of recognition of God's presence in the other person. Which is proof once more that other religions have their own beauty and valid viewpoints. Truly, there is much more than just Christianity.

Violence is not compatible with the Nature of God

Which brings us to Pope Benedict's pronouncement that '*violence is not compatible with the nature of God and of the soul*'. Of course, this is also an incomplete and untrue axiom about God, for everybody can see that Nature does *not* abstain from violence. A cat playing with a half-dead mouse is violent to the extreme, but God does not stop the cat. On the contrary, *the cat was created that way*. So even though the Pope, too, is limiting God by saying that

violence is not compatible with his nature, nevertheless for human interaction it is a very helpful axiom. And it confirms our own experience. We have never met a person who claimed he felt *peace* or unity with God when feeling anger, hatred or was executing violent acts or acts of cruelty. All records of saints, Sufi's, Rishi's and mystics imply that God is experienced only in moments of rest, peace and quiet. So the Pope's axiom makes sense, although it must be incomplete somewhere.

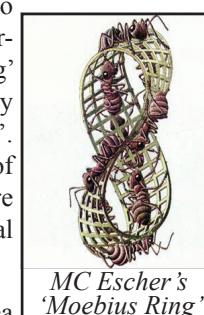

A wonderful illustration of the intertwining principle!

We would very much like to hear the opinion of other religions on this axiom. Having read some of the Sufi mystics' stuff ('Sufism' is the Islamic mystical tradition), we know for sure that *they* would agree wholeheartedly. But what would Ayatollah Khamenei say? So far he has only *condemned* the Pope for having *condemned* Islam for being 'evil' by quoting a 14th century Christian emperor (which quote was, it may be granted, not very *diplomatic*). But we haven't heard Khamenei on the Pope's axiom yet. The ex-President of Iran (Mohamed Khatami) did come out with the very same axiom during a recent speech at Harvard University. It would be very helpful if other major religious leaders would speak out. We are very happy the Pope has spoken out. **Christianity must respect Islam, but Islam must also respect Christianity.** If Christians must refrain from drinking alcohol in public places when in Muslim countries, maybe Muslim women should refrain from veiling their complete faces in public when in Western countries? Is reciprocity fair?

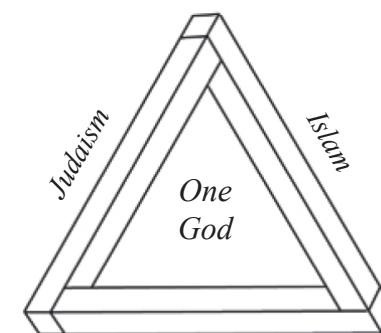
Three is One

Which brings us to our last point. On the internet there is a big debate going on between Muslims and Christians about the Trinity. Again, we do not believe in hostile theological argumentation. Religion is much too precious for that. But in this debate the Muslim position is that *three* cannot be *one*. The father (God), the Son (Jesus) and the Holy Ghost are three Gods, so say the Muslims. How can three be one? Therefore, Christianity is '*polytheistic*', because they serve three Gods instead of one!

MC Escher's 'Moebius Ring'

Hence Christianity is in error (and some even go so far as to suggest that it should therefore be '*hated*' as a polytheistic religion). In an earlier edition of ARCO we already pointed out that this Islamic viewpoint is *sophistry*. It is a *clever argument*, nothing more. The answer to this riddle is simple. The word 'God' consists of *three* letters, but it is *one* word, right? In Christianity the Trinity refers to three aspects, of one God. There is no contradiction between Islam and Christianity, only a different viewpoint. In fact, Judaism, Islam and Christianity form their own Trinity, all three united in the service of one God. Look carefully at this wonderful triangle.

Christianity

UniCollege Bonaire

A unique secondary school for Bonaire

In 2005 the 'Stichting Vooruitstrevend Voortgezet en Hoger Onderwijs' was founded. The foundation set up a new secondary school for the Netherlands Antilles, UniCollege Bonaire. The school opened in August 2005.

The initiative to set up UniCollege Bonaire stemmed from the need of a group of parents to have full secondary HAVO/VWO level education on Bonaire. The existing educational institution only provided the first three years of VWO. The students, at a very early age, had to leave the island to continue their education on the neighboring islands of Curacao or Aruba.

The school is **centrally located** on the island of Bonaire. The teaching method is based on **Action Learning** which is already being applied in **several schools in The Netherlands**. The students who applied and were accepted at UniCollege Bonaire are socially active, independent and motivated to learn. The school is **funded by the parents, the local community and sponsors**.

Today UniCollege Bonaire employs three teachers and teaches 12 children between the age of 11 and 14 in the first and second year of the HAVO/VWO. In the next 5 years the school is expected to grow to a total of approx. 80 students providing education for all 5 years of HAVO and 6 years of VWO, UniCollege Bonaire offers a diploma that will be **accepted at all high schools and universities** in The Netherlands and the rest of the world. This school contributes significantly to the development of the Netherlands Antilles and Bonaire and serves as an example for other smaller scale communities where there is a need for high level secondary education.

UniCollege Bonaire's mission

UniCollege Bonaire provides a learning environment in which students are able to, *independently*, develop their talents and interests. The school offers the students an environment in which they feel safe and comfortable. Where the students respect and appreciate each other and have to learn to work in teams. The school has chosen a student centric approach in which the focus is on all aspects of the learning and development process of children.

At UniCollege Bonaire students are continuously challenged and made to focus on being proactive and responsible. The teaching method chosen by UniCollege Bonaire - 'Action Learning' or '*natural learning*' - has been tailored to support UniCollege Bonaire's mission.

A unique teaching method

The UniCollege Bonaire teaching method is based on Action Learning and the themes and lessons are completed on a computer. The method challenges students to want to learn more by immediately putting theory into practice. So they do their own research on subjects or themes and after a project has been studied sufficiently, they make a presentation of what they have learnt. The projects, of course, are put together in such a way that the students learn all that is required by law for them to learn.

This teaching method is also applied by UniC Utrecht, in the Netherlands. By partnering with this school in the Netherlands, UniCollege Bonaire has been able to share operational resources, teaching materials and tools. Thus, by intensively working together with this school, UniCollege Bonaire has been able to lower its operational costs and assure the same level of educational quality. Students who finish their school program at UniCollege Bonaire are guaranteed a secondary school diploma on HAVO/VWO level that is accepted in The Netherlands and in the rest of the world. To be able to provide the facilities needed for this level of education, the school needs support from sponsors, the local community and government.

We will return to this subject and this truly unique school in future ARCO-editions, because we see here an absolutely fascinating new way of teaching, which we feel will prepare our youth in a most excellent way to be able to cope with the requirements of a society which is rapidly changing. There are only two things we miss in this school at this moment:

a) we believe Papiamento should be part of the

UniCollege's first students and teachers

WE DARE TO CARE FOUNDATION

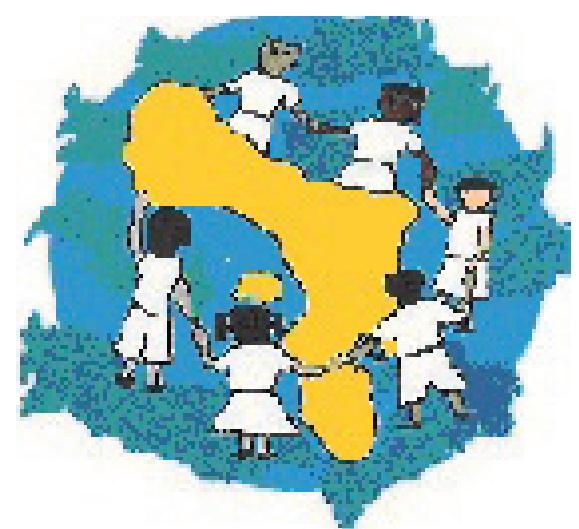
Project Parke Públiko Boneriano

A non-profit organization with the objective of addressing and finding solutions to some of the social problems affecting Bonaire's children:

bismar@bonairelive.com or jamesfinies@flamingotv.net

Bankers: MCB a/c 110.966.09
RBTT a/c 21.43.291

DONATIONS ARE WELCOME

curriculum as a subject, not as the means of instruction;
b) we miss instruction in general spiritual values (strictly non-sectarian and without any 'lecturing' or indoctrination); however, the school's action learning 'projects' provide an excellent vehicle to build this in.

Contact the school

If you want to send your children to an excellent school right here on Bonaire, contact the school's director Ms. Inge van der Linden at: 717 0864. Sometimes the school can help your child to get a grant. So, low income parents can *in certain cases* also get their children placed. If money is your problem, *try anyway*. All parents want to give their children the best. So, go for it!

STRUKTURA ESTATAL

PROPAGANDA

POSIBILIDAT

REALIDAT

PRACTICAL COMPUTER TIPS

for an easier life .....

Consejos para el Cansancio del Computador

Sr. G. Feliz

En esta nueva era de la información, las computadoras han llegado a ser un artefacto común en la escuela. Si se usan apropiadamente pueden ser un recurso recibido con agrado tanto en la oficina como en el salón de clase.

Problemas visuales:

El personal de oficina, laboratorio de computadoras y personal de clases que pasa horas en la computadora frecuentemente se queja de vista fatigada, visión borrosa y dolores de cabeza. Algunos trabajadores sienten la necesidad de empezar a usar anteojos o tener una medida de lentes más fuerte después de varios meses en contacto con el terminal de la computadora. Lagrimeo, cansancio en los ojos, enrojecimiento y dolor de cabeza, son algunas de las consecuencias de pasar mucho tiempo frente al computador.

Los problemas de la vista se pueden asociar a:

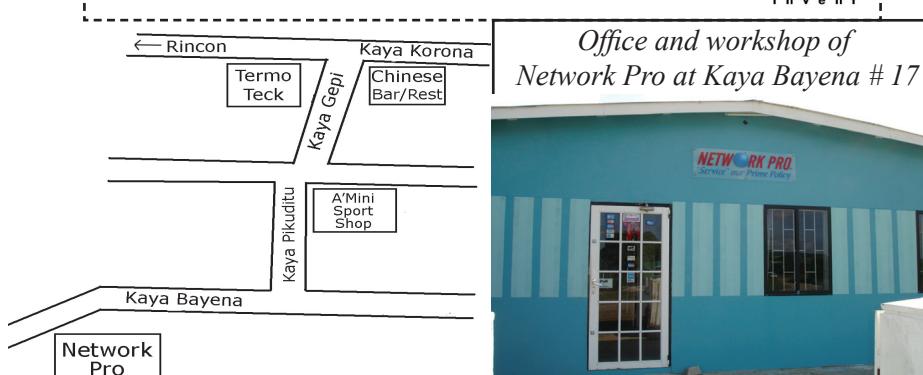
- El resplandor de la pantalla;

*The only authorized and certified Service
Center for HP on Bonaire.*

Office and workshop of

Network Pro at Kaya Bayena # 17

Igualdat, òf no?

$$2 + 2 = ?$$

Ora nos a lesa e Akuerdo Nobo entre Hulanda i Boneiru, Saba ku Statia (e asina yamá ‘Slotverklaring’), nos a bira kontentu, pasobra nos a mira ku Hulanda a bai di akuerdo ku e principio di igualdat. Despues nos a tende Ministro Nicolai di Hulanda bisa enfáticamente ku Boneiru lo **no** haña derecho igual ku Hulanda. E ora ei nos a spanta un tiki. Pero un analisis lógiko di e Akuerdo no por kondusí na niun otro konklushon: **Derechonan soshal i ekonómiko entre Hulanda i Boneiru lo wòrdु igualisá.**

Huristanan no ta dje bon den ‘rekenen’, pero nos sa sí ku $2 + 2$ ta 4. En berdat e 4 ei no ta pará den e akuerdo. Esei ta e asina yamá ‘invulling’ ku ta bini despues. Pero ora b'a pone $2 + 2$, tin diferente manera ku bo por skirbi e 4. Bo por dun' é un krul links, of un strepi èkstra rechts, pero e 4 no ta bira un 5, ni un 3 tampoko. Nos tin pleno konfiansa ku despues di tempu (un periodo di transishon) derechonan soshal i ekonómiko entre Hulanda i Boneiru lo wòrdु igualisá. Laga nos splika di kon nos tin asina tantu konfiansa, asta kontra palabra di Sr. Nicolai.

Obligashon di kuido

Konforme art. 43 di Statüt, bou di e situashon aktual, ta asina ku Antia tin obligashon pa garantísá nivel di derecho humano, seguridat legal i bon gobernashon. Derecho

humano ta inkluí derecho soshal i ekónomico. Den e Akuerdo Nobo, Hulanda a primintí pretu riba blanku ku nan lo tuma over e responsabilidat ei, esta e obligashon pa garantísá derecho humano etc. na Boneiru. Esaki ta e promé 2.

Den mesun Akuerdo, Hulanda tambe a akzeptá ku Boneiru, Saba ku Statia lo wòrdु saká for di Statüt i hunká bou di paraplü di Konstitushon Hulandes, esta Grondwet. Esaki kier men ku Boneiru lo bira parti integral di Hulanda. Boneiru lo ta parti di **Hulanda**, pues, meskos ku e islana Guadeloupe i Martinique ta parti di Fransia. Esaki ta e segundo 2.

Artíkulo 1 di Grondwet Hulandes

Dor ku Boneiru (komo parti di Hulanda) lo kai bou di Grondwet Hulandes den futuro, e famoso artíkulo 1 aki lo konta pa nos tambe e ora ei. Kiko e artíkulo aki ta bisa? **Tur esnan ku ta na Hulanda lo wòrdु tratá igual den kasonan igual**. Kon Hulanda por trata nos otro for di nos kompatriotanan Hulandes na Hulanda anto? No por.

E pregunta no ta mas awor, **si** derechonan soshal i ekonómiko lo wòrdु igualisá. **Nan lo wòrdु igualisá**. E pregunta ta kon, i kon rápido. Nos tin ku bisa aserka, ku Boneiru probablemente lo skohe pa **no** kopia Bijstandswet Hulandes. Pa evitá ku muchu hopi hende lo kore bin biba na Boneiru, ta

mihó pa nos re-introdusi e sistema di ‘rouleer’ di antes, kalmida desempleadonan mester a traha 3 siman pa nan haña un entrada, pero despues - 3 siman largu - nan no ta haña ni trabou, ni entrada. Si Sr. Nicolai ta referiendo na esaki, e ora ei nos por kompron' é. Pero, **ku tempu**, AOV ku sueldo mínimo mester wòrdु igualisá. I nivel di salubridat públiko ku enseñansa tambe.

cuquier señal de entumecimiento en las manos o dedos y consulte con su médico inmediatamente. Estos síntomas son “sistemas de advertencia temprana”. Se puede prevenir una lesión seria de espalda o el síndrome de túnel carpiano si se sigue un tratamiento adecuado.

Si no puede conseguir una nueva silla “ergonómica”, compre una almohada “lumbar” poco costosa que pueda colocar en su silla para que lo proteja en la parte baja de la espalda.

Trate de usar las guías telefónicas como descanso para sus pies. Al elevar los pies, la circulación en las piernas mejora.

Muchas personas pasan horas frente al computador, lo cual ocasiona malestares en la vista, pero usted puede evitarlo.

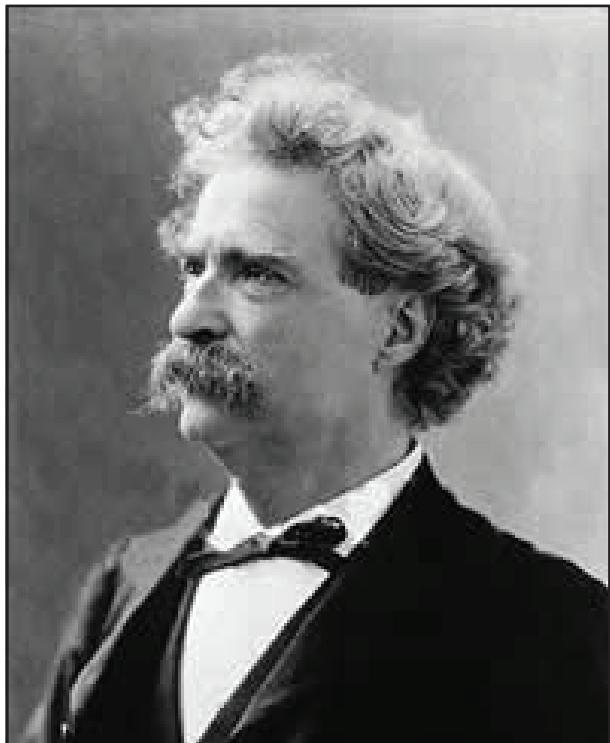
- 1) El monitor debe de estar colocado a la altura de los ojos o un poquito debajo de la altura de los ojos.
- 2) Los materiales con los que se trabaja, tienen que estar cerca del monitor, para evitar movimientos constantes de la cabeza y de “enfoque” de los ojos.
- 3) Evite cualquier “reflejo” en el monitor. Ya sea de la luz de la ventana, luz directa o de cualquier otro objeto que le dé ese reflejo.
- 4) Trate de fijar la mirada en un objeto distante al monitor con frecuencia. Así ejercitará sus ojos y su “enfoque” será mejor.
- 5) Parpadee frecuentemente para que sus ojos tengan buena lubricación y no los sienta secos.
- 6) Si usted usa anteojos para leer, es muy probable que necesite otros anteojos, especiales, para trabajar enfrente de la computadora. Consulte con su oftalmólogo.
- 7) Compre la hierba “Bilberry” que se puede encontrar en las tiendas de productos naturales. Esta hierba crece en Europa y es “prima” de la fruta zarzamora. Ayuda a fortalecer los vasos sanguíneos de los ojos, mejora la agudeza visual y el cansancio de los ojos, por su alto contenido de un flavonoide llamado antiosídida. Muchas personas sienten sus efectos beneficiosos, incluso a las pocas horas después de tomar la primera dosis.
- 8) La computadora no produce daño permanente a los ojos, pero si usted trabaja muchas horas por semana enfrente de la pantalla, es una muy buena razón para visitar a su oftalmólogo por lo menos una vez al año.

Rechtstatelijkheid is ‘*a state of mind*’

Onafhankelijkheid

In de jaren ‘60 en ‘70 was de leuze: ‘*Independence is a state of mind*’. Daarmee werd bedoeld dat onafhankelijkheid van het koloniale moederland (Nederland) *meer* was dan alleen maar staatkundige zelfbeschikking. Het was een manier van denken. Men meende opecht dat de staatkundige onafhankelijkheid *als vanzelf* die geestesinstelling zou opwekken die nodig is om een land tot ontwikkeling te brengen. Onze eigen Boeli van Leeuwen schreef in die tijd dat de Antilliaan die in de spiegel kijkt daar een karikatuur ziet. Hij weet dat hij niet echt is. Hij kan niet eens voor zichzelf zorgen, hij is immers als land niet onafhankelijk. Daarom was Boeli in die tijd voorstander van onafhankelijkheid. En met zijn uitzonderlijke gave om gedachten om te zetten in overtuigende woorden drong zijn inzicht door, overigens zwaar geholpen door de tijdgeest die Boeli’s denktrant in die tijd van alle kanten van argumenten voorzag.

Mark Twain: There are certain sweet-smelling sugar-coated lies current in the world which all politic men have apparently tacitly conspired together to support and perpetuate. One of these is, that there is such a thing in the world as independence: independence of thought, independence of opinion, independence of action. Another is that the world loves to see independence -- admires it, applauds it.

Beter onze chaos dan Nederlandse orde?

Waarom konden wij in die tijd niet zien dat ‘*onafhankelijkheid*’ op zich niet leidt tot die geestesinstelling die nodig is om van een land een succes te maken? Dat die geestesinstelling moet worden *gekweekt*, zien wij nu glashelder in. Maar destijs dachten wij dat staatkundige onafhankelijkheid behalve doel tevens leermethode zou zijn. Een harde, weliswaar, maar toch een leerschool die zou resulteren in de benodigde geestesinstelling. Een leermethode te vergelijken met zwemles door iemand gewoon meteen in het diepe te gooien. Hij *moet* dan wel leren zwemmen, of hij verdinkt. Weliswaar zagen wij vele landen

verdrinken (in Afrika, Azië en Zuid-Amerika), maar toch geloofden we dat het – na staatkundige onafhankelijkheid – uiteindelijk wel goed zou komen. Men moet nu eenmaal eerst door het vuur. Bovendien, daar was de vurige wens om het zelf te doen, om af te rekenen met de voormalige slaveneigenaren, ze desnoods eruit te gooien en zelf de eigen lotsbestemming te bepalen. Vandaar de leuze: ‘*beter onze chaos, dan Nederlandse orde*’. De bestaande chaos werd dus wel degelijk onder ogen gezien, maar tevens was er het geloof dat we – na onafhankelijkheid – in staat zouden zijn om die chaos om te zetten in onze eigen orde (waarvan we dan natuurlijk tevens dachten dat die *beter* zou zijn).

Hoeveel invloed heeft de tijdgeest?

De tijden zijn veranderd. In 1993 werd onafhankelijkheid van de Antilliaanse politieke agenda geschrapt. Dit was een ‘*grote sprong voorwaarts*’, om met Mao te spreken. De consequentie daarvan was voor velen echter nog geruime tijd verborgen. Maar waar kwam die historische draai ineens vandaan? Welk Groter Denken had die wending teeweeg gebracht? Of zijn dit soort wendingen puur mensenwerk? Hoe is het mogelijk dat de wereld 70 jaar lang met socialisme experimenteert en dan plotseling omkeert? Wat is die ‘tijdgeest’ nu precies en in hoeverre worden wij daar door beïnvloed. In de 60’er tot 90’er jaren waren wij volstrekt overtuigd van de juistheid van de keuze vóór onafhankelijkheid, zelfs in het volle bewustzijn dat nationalisme een vorm van discriminatie is en daarom als ideologie in wezen vals. Als iemand zou hebben beweerd, toen, dat wij slechts onder de invloed van de tijdgeest zo dachten, dan zouden wij dit subiet als lariekoek terzijde hebben geschoven. Wij dachten *zelf*, wij wisten *zelf* en werden alleen maar beïnvloed door onze eigen heldere inzichten. Dat dachten we tenminste. Maar dan valt er een muur in Berlijn. Vier jaar later verdwijnt onafhankelijkheid van de politieke agenda. In 1996 ziet een groep Antilliaanse intellectuele activisten in dat de enige weg *vooruit*, de weg *terug* is. Terug naar Nederland en Europa.

Interdependentie

Het is waar, de tijden *zijn* veranderd. Objectief gezien *behoeft* het denken dus aanpassing aan die veranderingen. In 1989 kreeg het socialisme een ongenadige klap. Enkele jaren later schaft Zuid-Afrika de apartheid af. Nog enkele jaren later bliksemde het internet op ons af. Dus ook zonder Groter Denken achter de ‘tijdgeest’ (*whatever that may be*) is er reden de politieke situatie opnieuw te beoordelen. En die beoordeling leidt tot de conclusie dat onafhankelijkheid plaats heeft gemaakt voor *interdependentie*.

De eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius springen als eersten in die nieuwe trend. De andere eilanden volgen later, zeg over 10 jaar. Natuurlijk is er bij deze 3 kleine eilanden niet echt sprake van *wederzijdse afhankelijkheid* (‘*interdependentie*’) met Nederland.

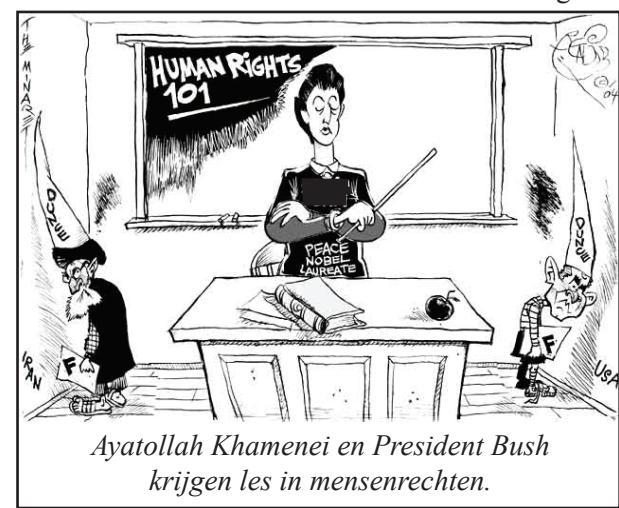

Daarvan zal bij de grotere eilanden ook nauwelijks sprake zijn. Maar de integratie in Nederland die nu door de kleine 3 eilanden in beginsel is bereikt, past wel in dit nieuwe ‘*interdependente*’ denken. En dit is nog slechts het topje van de ijsberg. Die ijsberg zelf is de tijdgeest die nog vele opmerkelijke gevolgen teeweeg zal brengen.

Wie voert de optocht nu eigenlijk aan?

Politici dus niet. Die lopen mee. Journalisten dan? Nee, ook niet echt. Die zijn doorgaans partij-politiek verstrengeld. *Ideeën*, dan? Lopen we achter ‘democratie’ aan? Of ‘socialisme’? Of ‘christendemocratie’? Ook dit is het niet echt. *Ideeën* leven immers slechts in mensen en kunnen dus niet zelfstandig voorop lopen. De vraag blijft dus: ‘*Wie of wat leidt nu onze samenleving? En waarheen?*’

Wij zullen het antwoord schuldig blijven, maar zeker is dat de verrassende wendingen sinds 1989 te denken geven. En dat doet ook de zgn. ‘*clash of civilizations*’ tussen Christendom en Islam. Of beter gezegd de ‘*clash for civilization*’, zoals Tony Blair niet moe wordt uit te leggen. Die botsing wordt overigens volstrekt verkeerd gestuurd, maar dwingt wel andermaal tot nadenken over de richting die wij moeten inslaan. En wie of wat die richting ook moge bepalen, in ieder geval moet hij de *diepte* in, d.w.z. de *rechtstaat* moet worden verdedigd, versterkt en verdiept. Het vervelende is dat die op dit moment zowel van binnenuit als buitenaf onder vuur ligt.

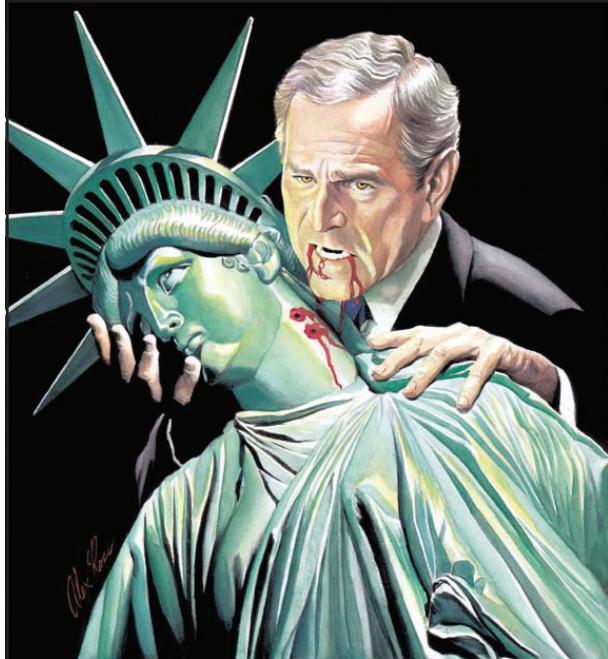
Ayatollah Khamenei en President Bush krijgen les in mensenrechten.

Orwelliaanse doublespeak

President Bush houdt vol dat wij onze vrijheid moeten opgeven om onze *vrijheden* te kunnen behouden. Dit is geen dubbelspel, maar *doublespeak*! Voorheen werd de ‘*war on drugs*’ voor dit dubbelspraak-doel gebruikt, d.w.z. de uitholling van mensenrechten en fundamentele vrijheden werd gerechtvaardigd in het kader van de drugsbestrijding. Ook in Nederland heeft dit plaats gevonden. En wie het er niet mee eens was, die was ‘voor de criminelen!’. ‘*You are either for us, or against us*’, zoals Bush zegt.

Met de ‘*war on terror*’ kreeg deze mensenrechten en vrijheden uitholling een nieuwe en nog veel gevaarlijker impuls. Bush is nu al zo ver gegaan dat een beetje martelen weer mag. Mensen 5 jaar vasthouden in een concentratiekamp in Guantánamo heeft ook wezenlijk iedereen geslikt. Als je het er immers niet mee eens bent, dan ben je ‘voor de terroristen’. Het is vreselijk dat Balkenende zich voor deze kar heeft laten spannen. Het doel van

vrijheid en democratie, daar zijn we het helemaal mee eens, maar de wijze waarop dit doel thans wordt nastreefd leidt zowel intern als extern tot *minder* democratie en *verlies* aan vrijheden. Daarom moet Bush zo gauw mogelijk weg. Hij laat zich beïnvloeden door een groep Protestanten, die in het vuur van hun godsdienstijver niet zien hoe fascistisch hun denkwijze is geworden. Hetgeen in de Middeleeuwen de Katholieke Kerk deed, wordt in de V.S. nu door de Reformatie gepredikt. En in praktijk gebracht.

President Bush tast de vrijheid en rechtstaatlichkeit van binnenuit aan.

De prijs voor vrijheid en mensenrechten

Het is hoog tijd dat we wakker worden en weer gaan staan voor de rechtstaat. Vrijheid en mensenrechten krijg je niet voor niets. Daar moet je constant aan werken en over waken. In zijn inaugurele reden zei President Kennedy: ‘*Let every nation know, whether it wishes us well or ill, that we shall pay any price, bear any burden, meet any hardship, support any friend, oppose any foe, in order to insure the survival and the success of liberty*’. Die ‘liberty’ is een der fundamente van de rechtstaat. En die wordt nu door Bush aangetast van binnenuit en door extremisten van buitenaf.

Om niet af te glijden naar dictatuur moet daar nu echt een stokje voor gestoken worden. Tegen elke prijs, zoals Kennedy zei, moet de rechtstaat worden hersteld en verdedigd. Maar om dat te willen en te doen moet men een bepaalde mentaliteit hebben, een geestesinstelling. Het handhaven van de rechtstaat is aldus ‘*a state of mind*’. Het gaat in de Antillen dan ook niet meer om staatkundige onafhankelijkheid, het gaat om *rechtstatelijkhed*. Dat is een geestesinstelling die gekweekt en gekoesterd moet worden, hetgeen in vele landen – in ieder geval op onze eilanden – met veel meer succes kan worden gedaan, als wij juist *niet* onafhankelijk zijn, maar aanhaken bij een land als Nederland waar rechtstatelijkhed reeds enkele eeuwen gekweekt en gescherkt is.

Bonaire, Saba en St. Eustatius hebben daarom goed gekozen. Zeker in een globaliserende wereld is onafhankelijkheid een mythe, die ook Suriname niet gelukkig heeft gemaakt. Zoals Mark Twain zei: onafhankelijkheid is ‘a sweet-smelling, sugar-coated lie’.

Chavez is a saint?

Addressing the UN General Assembly recently, Venezuela’s President Hugo Chavez stunned the gathering with his speech in which he described the U.S. President George W. Bush as “the devil”, and called U.S. “imperialism” a menace. The left-wing Venezuelan leader, one of the staunchest critics of the U.S. foreign policy, attacked the Bush administration for trying to block his country’s campaign for a rotating seat on the UN Security Council, which consists of five permanent members with veto power - the United States, Britain, Russia, China and France - and 10 non-permanent members who serve two-year terms and have no power to veto resolutions. Below a few of Mr. Chavez’s remarks:

“First of all, I would like to invite you, very respectfully, to those who have not read this book, to read it. Noam Chomsky’s ‘*Hegemony or Survival: The Imperialist Strategy of the United States*’. It’s an excellent book to help us understand what has been happening in the world throughout the 20th century, and what’s happening now, and the greatest threat looming over our planet.

“The hegemonic pretensions of the American empire are placing at risk the very survival of the human species. We continue to warn you about this danger and we appeal to the people of the United States and the world to halt this threat, which is like a sword hanging over our heads. I had considered reading from this book, but, for the sake of time, I will just leave it as a recommendation.

“It reads easily, it is a very good book, I’m sure Madame [President] you are familiar with it. It appears in English, in Russian, in Arabic, in German. I think that the first people who should read this book are our brothers and sisters in the United States, because their threat is right in their own house.

“The devil is right at home. The devil, the devil himself, is right in the house.

“And the devil came here yesterday. Yesterday the devil came here. Right here.” [crosses himself] “And it smells of sulfur still today.

“Yesterday, ladies and gentlemen, from this rostrum, the president of the United States, the gentleman to whom I refer as the devil, came here, talking as if he owned the world. Truly. As the owner of the world.

“I think we could call a psychiatrist to analyze yesterday’s statement made by the president of the USA. As the spokesman of imperialism, he came to share his nostrums, to try to preserve the current pattern of domination, exploitation and pillage of the peoples of the world.

“An Alfred Hitchcock movie could use it as a scenario. I would even propose a title: ‘The Devil’s Recipe.’

“As Chomsky says here, clearly and in depth, the American empire is doing all it can to consolidate its system of domination. And we cannot allow them to do that. We cannot allow world dictatorship to be consolidated. (...)

“They say they want to impose a democratic model. But that’s *their* democratic model. It’s the false democracy of elites, and, I would say, a very original democracy that’s imposed by weapons and bombs and firing weapons.

“What a strange democracy. Aristotle might not recognize it or others who are at the root of democracy. What type of democracy do you impose with marines and bombs?

“The president of the United States, yesterday, said to us, right here, in this room, and I’m quoting, “Anywhere you look, you hear extremists telling you can escape from poverty and recover your dignity through violence, terror and martyrdom.”

“The imperialists see extremists everywhere. It’s not that we are extremists. It’s that the world is waking up. It’s waking up all over. And people are standing up. I have the feeling, dear world dictator, that you are going to live the rest of your days as a nightmare because the rest of us are standing up, all those who are rising up against American imperialism, who are shouting for equality, for respect, for the sovereignty of nations.

“Yes, you can call us extremists, but we are rising up against the empire, against the model of domination.

Komentario di ARCO

ARCO comments

We do not believe that this rhetoric of calling each other ‘evil’ or the ‘devil’ can do much good. But we do remind readers that President Bush also uses this kind of rhetoric, referring to Iran and Syria as an ‘axis of evil’, for instance. It is clear that such rhetoric spells trouble. Why President Chavez insists on defying President Bush all the time is not clear. We fail to see how that can help Venezuela. Neither does Chavez turn himself into a saint by calling Bush the devil. And although he (and Chomsky) have a point, should not Chavez’s priority be to clean up corruption in Venezuela and build strong democratic institutions?

abba
Antilliaans Bureau Voor Bouwkundig Advies N.V.
Reinventando konstrukshon na Boneiru
Enrique Gasco
Qualified Architect

Ta buska: • Tel: 510-7429
Presentadó di proyekto: • 786-3397
(hende hòmber/muhé)

Tarea:

- Presentá proyekto audiovisual i digital
- Presentá kurso i duna training den teknología i materialnan nobo pa uso den konstrukshon
- Presentá proyekto usando animashon i realitat virtual

Rekisitonan:

- Abilidat den ICT
- Min. 3 aña di eskperensia relevante
- Abilidat den e arte di presentashon

REFERENDUM ALS GRONDRECHT

Probleemstelling 1.

Een functionele democratie behoeft ten minimale een bevolking van twee miljoen zielen; die hebben we niet, en die krijgen we voorlopig ook niet, zodat het prudent is een maatregel te treffen voor voorzienbaar democratisch deficit in de nieuwe Staatsregeling voor Curacao te compenseren.

Probleemstelling 2.

Politici pretenderen te weten wat de volkswil is, maar bij elk tot nu toe gehouden referendum bleek die pretentie zeer wankel. Erger nog: politiek denken bleek te vaak diametraal tegenover volkswil te staan.

Probleemstelling 3.

De politiek stelt te vaak duidelijk subjectief verkeerde vragen in objectief verkeerde volgorde, waardoor men tot de verkeerde antwoorden komt bij gebreke van enige logica of coherency in vraagstelling en beantwoording.

Probleemstelling 4.

Hoe kun je voorkomen dat schaamteloos amorele politici voor eigen winn -hoe ook genaamd- populistische kreten richting electoraat slaken, en een (gedeelte van) dat electoraat de flagrante nonsens nog slikt ook!

Probleemstelling 5.

Moet een grondrecht van referendum onderschikkend of nevenschikkend geredigeerd worden; hebben burgers een rechtstreeks werkend recht, of kan hun grondrecht slechts geldend gemaakt worden door tussenkomst van het parlement (= de politiek).

Opplossing, deel 1.

Van een grondrecht van referendum in de nieuwe Staatsregeling van Curacao opgenomen mag worden verwacht pretens politiek weten te remediëren.

Opplossing, deel 2.

Een referendum kan in ieder geval opheldering brengen in obscur politiek denken, en dient aangevraagd te kunnen worden door of:

- (vertegenwoordigers van) de overheid, of
- (vertegenwoordigers van) de werkgevers, of
- (vertegenwoordigers van) de werknemers, of
- door een wettelijk bepaald gedeelte van de stemgerechtigde burgers, of
- door (vertegenwoordigers van) bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te bepalen maatschappelijke groeperingen,

alle vorengaande onder het stellen van nadere voorwaarden.

Belangen van de sociale partners (overheid, werkgevers, werknemers) congrueren per definitie niet; het gebrek aan respect voor, en integratie van sacrale belangen tegenover, en binnen seculiere belangen, is grondslag van virulent amoreel gedrag.

In politieke kaders geplaatst "algemeen belang" (a; overheid) staat vaak pal tegenover economisch welvaartsbelang (b; werkgevers) of sociaal welzijnsbelang (c; werknemers), en verhoudt zich ook lang niet altijd met seculiere (d; burgers) tegenover sacrale (e; kerk) belangen.

Waar de politiek bij herhaling in haar normale bedrijfsvoering faalt in het juist vergelijken van belangentegenstellingen, daar moet een correct "lege artis" uitgevoerde volksraadpleging soelaas bieden. Die "regelen van de kunst" dienen minutieus in een landsverordening te worden neergelegd, welke landsverordening zelf dient te stoelen op een bepaaldeeljk daartoe strekkende regeling in de grondwet.

Opplossing, deel 3.

De justitiële sector staat naar haar aard en opzet buiten het krachtpel van de sociale partners en de overige burgers, of kerkelijke of andere burgerlijke groeperingen. Naar haar aard en opzet, want betrokken vertegenwoordigende bestuurders worden eensdeels door de Staat betaald voor probleemplossing (Pres.Hof, P.G.), andersdeels betaald door in hun belangen conflicterende burgers (Deken Orde Advocaten).

Medio negentiger jaren vorige eeuw werd dan ook de instelling van een College van Justitie (driemanschap bestaande uit Pres. Hof, P.G. en Deken Orde Advocaten) bepleit als bestuurlijk orgaan tussen het toekomstige beleidsorgaan Raad van Rijksministers van Justitie en de eilandelijke justitiële uitvoeringsorganen.

Het College van Justitie als kerncollege kan -indien

wenselijk bevonden- vervolgens worden uitgebreid met twee vertegenwoordigers van werkgevers- en van werknemersorganisaties elk (= het College van Sociale Zekerheid en Arbeid).

Bestuurlijke organen hebben de functie vanuit tactisch niveau het adviseren van beleidsorganen op strategisch niveau, en het houden van toezicht op beheersorganen op operationeel niveau; organisatorisch-technisch de enig juiste constructie, zodat aan zodanig bestuurlijk college de taken kunnen worden opgedragen en de bevoegdheden worden begeven voor de tenuitvoerlegging van een grondrecht van referendum.

Dus wordt bepleit de problematiek achter een vraagstelling, en van de formulering van een correcte vraagstelling voor te leggen aan voormeld driemanschap, eventueel uitgebreid met vier vertegenwoordigers van de sociale partners, die dan -naast hun andere taken en bevoegheden- belast zullen zijn met:

- a) het evalueren van een problematiek als redengeving voor een te houden referendum,
- b) het evalueren van genoegzaamheid van redengeving tot het houden van zodanig referendum,
- c) het (eventueel op voordracht) vastellen van de juiste vraagstellingen in de juiste volgorde,
- d) het toezicht op de tenuitvoerlegging van een referendum.

Opplossing, deel 4.

Het gaat hier om het in het oog van een bevolking funderen van het gezag van een juist inzicht en een juiste opvatting omrent een problematiek, welk gezag toch onbetwistbaar gevestigd is in de hoogste bestuurderen van de justitiële sector ter ontkrachting op voorhand van mogelijke uitletingen van politiek opportunisme.

In het College vertegenwoordigt, casu quo vertegenwoordigen meer specifiek:

- a) de Pres.Hof de onzijdige, boven partij staande partij (op eenzelfde manier als de koning het hoofd van de regering en onschendbaar is, alleen de overige leden zijn verantwoordelijk);
- b) de P.G. en de Deken Orde de RECHTSbelangen van de burgers,
- c) de werkgeversgedelegeerden de WELVAARTSbelangen, en
- d) de werknemersgedelegeerden de WELZIJNSbelangen.

Zij bepalen op grond en geleide van strikte, dwingende, wettelijke criteria of een aanvraag voor een referendum ontvankelijk is, en zo ja, dan leggen zij de juiste vragen in de juiste volgorde in een referendum aan de bevolking voor.

Ingeval een politieke schreeuwlelik zijn mond daarover open wil doen: dat is het gebruik van het recht van vrije meningsuiting, dat in alle redelijkheid ook aan een vertegenwoordiger van het gecondenseerde onbenul in de politiek niet te ontzeggen valt, welk geschreeuw overigens binnen de grenzen van de maatschappelijke betrouwbaarheid dient te blijven, en zo schadeveroorzakend een rechters vervolgbare onrechtmatige daad oplevert, voor wie zo onverstandig zou willen zijn tegen schreeuwlelijken te procederen.

Opplossing, deel 5.

Een referendum wordt gewild:

- 1) of door (sectoren uit) het volk zelf;
- 2) of door de volksvertegenwoordigers; of
- 3) een combinatie van 1) en 2).

De oorzaak van een referendum is immers:

- 1) in het ene geval het niet (weten wat te kunnen, te moeten of) willen doen van de politiek tegenover wat het volk wil dat wel gedaan wordt; dan moet die politiek niet in de weg kunnen staan aan een oplossing, en dan moet zeker niet parlementaire toestemming nodig zijn; tegenover
- 2) in het andere geval dat volksvertegenwoordigers besluiten dat een issue "boven" de politiek uitstijgt, welk besluit gemeenlijk ervaren wordt als een brevet van onvermogen, zodat vanuit die hoek weinig referenda te verwachten zijn.

Het volk moet bij vertegenwoordiging door een spontaan daartoe optredend deel uit hun midden (5% werd voorgesteld) tot een referendum kunnen besluiten, nadrukkelijk ook als de regulier gekozen volksvertegenwoordigers daar falikant tegen zijn.

Niet aan de indruk kan worden ontkomen, dat momenteel de situatie heert, dat eenmaal gekozen, de doorsnee volksvertegenwoordiger zijn eigen belangen behartigt voor hij toekomt aan een mogelijke behartiging van enig algemeen belang, mocht zodanig facet van dat belang per ongeluk zijn belangstellingssfeer treffen, de kans waarop bij een gebrekige belangstellingssfeer door gebrekige algemene vorming (opleiding en opvoeding) overigens niet erg groot is.

Het volk moet gewoon kunnen zeggen: Nu is het afgelopen, even serieus, jij meneer of mevrouw de politicus, ga jij maar in de hoek, want jij maakt het gewoon te bruin, wij willen, dat "dat en dat, zo en zo" gebeurt; en wil je nog steeds dwars liggen en je familie en je vriendjes bevoordelen, ofwel de sponsors, die je campagnegelden geven, awel, ga er maar uit.

Kort en goed: het volk moet een of meer politieke partijen, of politici echt ongenadig op zijn, of hun duvel kunnen geven; weet je wel, zo'n manier waarvan je gaat bidden?!

Conclusie.

HET GAAT OM HET OPHEFFEN VAN DEMOCRATISCH DEFICIT, en dat vertaalt ik ondermeer met: Het voorkomen dat politici handelen anders dan in overeenstemming met een volkswil, laat staan opzettelijk daarmee in strijd te handelen. Ik ben daarin juist zo adamant, omdat ik de afgelopen 35 jaren overwegend niets anders heb gezien.

Verder is er nog het aspect van het populisme; het willens en wetens doen wat tegen het algemeen belang is, omdat je als politicus meent je stemmen te moeten halen door het ophitsen van het meest domme gedeelte van het volk tegen het andere gedeelte van het volk; daarbij vaak niet terugdeinzend voor misinformatie, drogredeneringen, en overige vormen van het aan de man brengen van aperte leugens.

Dat met het propageren van welke vorm van intolerantie dan ook -en dat niet beperkt tot discriminatie, racisme of xenofobie- een criminale geweldsspiraal in het werk wordt gezet, dat moet eenieder wederkerend mens dan in de optiek van zo'n politieke partij of zo'n politicus op de koop toe nemen voor het stembengewin van een of meer politieke profiteurs.

Daarom kan niet worden gepermitteerd het instellen en de goede voortgang van een referendum afhankelijk te laten zijn van een goedkeurende beslissing van het parlement. De Algemene Rekenkamer is toch ook niet afhankelijk voor zijn werkwijze of rapportage van het parlement; juist toch vanwege de mogelijke belangentegenstelling.

Ik sta een authentiek onverkort grondrecht van referendum voor mijn bevolking voor; het wordt de hoogste tijd dat dit volk zich kan ontworsten aan de onderdrukking door de collectiviteit begrepen onder de noemer "de Politiek".

Ik sta een referendum-instrument voor voor diegenen onder ons, die zich niet langer slachtoffer (= slaaf) voelen van een voorbij verleden, die niet langer uitnodigen tot en zich niet langer laten "victimizen" door volkomen rücksichtslose politici in een overheidsapparaat, dat op onderdelen zo corrupt is, dat je niet wil weten hoe corrupt.

Ik sta een instrument voor, dat volksvertegenwoordigers gedurende de rit op een ander spoor kan zetten, eventueel uit de trein kan zetten en op een of ander tussenstation achterlaten, als de ernst het wangedrag daar aanleiding toe mocht geven.

In mijn optiek is dat inhoud geven aan het recht van elke burger gebruik te maken van zijn "vrije wil" het kwade te bestrijden door in ieder geval zijn volksvertegenwoordigers het goede te laten doen.

Dat kan alleen als de grondwet zodanig recht fundeert, en de wet aan een bijzonder daartoe ingericht orgaan taken en bevoegdheden attribueert; ik koos daarvoor een bij diezelfde grondwet in te stellen vast college voor het bestuur van de justitiële sector.

Alleen slaven hebben geen vrije wil; daarom is het zo erg aan mensen de vrijheid van hun wil te ontzeggen, niet alleen aan buitenlanders, maar juist aan onze eigen mensen van wie zo velen met het verleden nog steeds niet tot een vergelijk zijn kunnen komen. (Dat is dan ook "im Grunde" het mentaliteitsprobleem dat het concept-SER-rapport van september 2005 signaleert.)

Ik sta dus een instrument voor ter bevestiging van de vrije wil van mijn medemensen, omdat ik zelf mens ben en geen slaaf.

Berend W. Schepenboer :

CONCEPT STAATSREGELING VAN NIEUW CURAÇAO

De Nederlandse Unie van Utrecht, de Magna Charta van Engeland en de Amerikaanse Grondwet zijn de basis van alle geschreven grondwetten ter wereld. Grondwetten zijn ontstaan uit de democratische behoeftes van het volk om de dictatoriale macht van de geestelijkheid en de adel aan banden te leggen. In de grondwet worden dan ook meestal de nu vaak summiere en verouderde grondrechten van het volk en de werking van het liberale en elitaire politiek stelsel aan de hand van universele regels voor een bepaald land vastgelegd.

Natuurlijk kunnen niet alle regels die het maatschappelijk en politiek gebeuren bepalen via de grondwet vastgelegd worden. Het zou dan immers een boekwerk worden van honderden bladzijden en één van de belangrijkste eisen die men aan de grondwet moet stellen is dat het voor iedereen, ook Papiamentstaligen, leesbaar is. Veel regels, vooral die van ethiek en moraal, die binnen het staatsrecht de waarden van een volk vertegenwoordigen, zullen afhankelijk blijven van het gewoonterecht en/of via landsverordeningen in het bestuursrecht geregeld moeten worden.

Curaçao: veel politiek, weinig ethiek

Omdat Curaçaose politici echter historisch gezien niet hoog scoren voor wat betreft ethiek en deugdelijkheid van bestuur, had ik wel liever een *maximale* grondwet gezien waarin veel meer constitutioneel is vastgelegd, in plaats van de *minimale*, die ons nu voorgeshoteld is met al zijn toegezegde landsverordeningen. Het feit dat Nederland dat ook niet heeft gedaan kan voor ons, gezien onze contemporaine werkelijkheid, geen argument zijn. Men had dan ook de Surinaamse grondwet, waarin veel meer rechten constitutioneel zijn vastgelegd, en de Venezolaanse als leidraad erbij moeten gebruiken, in plaats van alleen maar de Nederlandse en de Arubaanse.

Wat ontbreekt?

In Venezuela heeft bijvoorbeeld 25% van het electoraat in de tweede helft van de zittingsperiode van een bestuurder het recht hem af te zetten. Ik mis in onze nieuwe staatsregeling een duidelijke constitutionele verankering voor wat betreft het afzetten van veroordeelde statenleden en bestuurders, de controle op deugdelijkheid van bestuur, de persoonlijke verantwoordelijkheid van bestuurders voor bijvoorbeeld schuldenlasten en foutieve prioriteiten en beslissingen, vastgestelde democratische kiesdrempels, de officiële taal en de keuze van de doelstaat in het onderwijs. De controle op de centrale bank en de onverenigbaarheid met bepaalde nevenfuncties van bestuurders, statenleden, ambtenaren, directeuren van overheids-NV's en journalisten. De controle op de nieuwe Staten.

Stempelparlement

Grote parlementaire macht is natuurlijk een groot goed, maar door het vervallen van de checks en balances van de Staten van de Nederlandse Antillen hadden we, rekening houdend met de scheiding van de machten, meer controle op de nieuwe Staten van Curaçao moeten inbouwen door bijvoorbeeld de *toetsing door rechters* van landsverordeningen op de hele Staatsregeling mogelijk te maken. Ik

mis creatieve vernieuwingen. Valt werk onder de sociale rechten? Hoe gaat men de spreiding van de welvaart anders aanpakken dan men tot nu toe gedaan heeft? Waarom staat het recht om te sterven en controle op databanken er niet in? Waar zijn de milieu, economische en monetaire doelstellingen ondanks onze gemengde liberale/socialistische ideologische stellingname van de coalitie? Waarom geen opleidingeis in plaats van een leeftijdsleis voor het ministerschap?

Referendum?

Omdat volgens mij, bij een referendum het democratisch deficit groter is - men kan alleen ja of nee stemmen - moeten wij bij gebrek aan beter, blijven eisen dat onze nieuwe Staatsregeling bij 2/3 meerderheid in de Staten wordt aangenomen.

Wij hebben ons vertrouwen in de media verloren die sinds het aannemen van commissariaten gezien moeten worden als woordvoerders van de politieke partijen in plaats van de watch-dog van onze democratie, hetgeen ze *behoren* te zijn.

Het wordt dan ook de hoogste tijd dat de zwijgende meerderheid van intellectuelen het uitschreewt. Eenmaal aangenomen zijn grondwetten bijna niet meer te veranderen. Vader Jacob hoor de noodklokken luiden. Nieuw Staatsrecht. Nieuw Staatsrecht. Bim Bam corruptie, ondeugdelijk bestuur, monopolie en dictatuur.

Integraphon òf asosiashon?

(AMIGOE, 13 oktober 2006)

SI BO bai te na e rais di e diskushonnan (1930 bin ariba) ku tin riba struktura estatal den Reino Hulandes pa loke ta e islanan den Karibe, e diskushon en principio ta entre *integrá òf asosiá* ku e eks-kolonisadó ku ta Hulanda. Tantu den tur referèndem como den seno di e partido político ku ta forma parti di un gobièrnu, kueste loke kueste tur partido (ora nan ta den gobièrnu) ta evitá di diskutí riba skèrpi riba e dos posibilidatnan ei ku eksepshon di Nelson Pierre ku *once in a while* ta sali for di su 'script' i bisa kiko e tin riba su kurason.

Den e 'slotverklaring' di 11 di oktober ultimo e tres islanan mas chikí i Hulanda atrobe (según tradishon) no a menshoná niun di e dos posibilidatnan. Pero loke tabata sumamente krusial pa tur e pueblonan den Reino ta ku Saba, Statia, Boneiru *huntu* ku Hulanda a pone un konsiderashon èkstra den e slotverklaring, ku ta bisa ku Hulanda lo ta responsabel pa derechonan humano. Esaki lo renforsá pa e islanan chikí na sierto momento ku nan lo yega na igualdad kompletu den Reino i asina definitivamente sera e porta di ta un kolonia segun e konsepcionan bieu. Ami ta felisitá tur kuater partido ku nan logro. Tur partido a rekonosé ku *historia* 99 porshento di tempu *ta un proseso* i no un suich di lus. Den e mesun rosea mi ta deseá nos delegashon di Kòrsou hopi forsa pa saka 'lo mejor' pa e pueblo di Kòrsou. Loke e negoshadónan di Kòrsou no mester lubidá nunka ta ku tur biahá ku e pueblo por a ekspresá su mes, el a bisa e polítikonan ku tur 5 pueblo ke keda den Reino. Mi ta imagin'ami ku eseí no ke men kologá na Reino Hulandes, pero den Reino Hulandes.

Forsa un biahá mas na nos negoshadónan di Kòrsou i pabien na esnan di Boneiru, Statia ku Saba ku nan logro pa nan pueblo.

RUBEN SURIEL

EIGEN POLITIEKORPS EN HELE SCHULD VOOR NEDERLAND

(AMIGOE, 13 oktober 2006)

WILLEMSTAD. Curaçao blijft staan op een eigen politiekorps en procureur-generaal, spreekt de bereidheid uit om een monetaire unie met St. Maarten aan te gaan en zet in op sanering van zijn gehele schuld door Nederland. Dit bleek vanochtend tijdens een vergadering van de vaste commissie Staatkundige Structuur van de Eilandraad. (...)

Het belangrijkste knelpunt voor Curaçao tot nu toe is sanering van de enorme schuldenlast van de Antillen. Curaçao gaat ervan uit dat er voor 100 procent wordt gesaneerd, terwijl Nederland uitgaat van een rentelastnorm van 5 procent, wat overeenkomt met circa 85 procent van de totale schuld. Volgens gedeputeerde Zita Jesus-Leito (Algemene Zaken, PAR) zal er over dit punt nader met Nederland moeten worden onderhandeld. "We weten aan welke voorwaarden wij moeten voldoen om in aanmerking te komen voor schuldsanering. Wij hebben ons standpunt. In de komende periode zullen wij hierover verder onderhandelen".

Commissie- en raadslid Oscar Castillo (PAR) verwacht dat Nederland en Curaçao het hierover eens zullen worden. "Nederland eist dat onze schuld niet weer tot deze proporties groeit. Daarin kunnen wij ons vinden. *De discussie gaat nu over hoe dit geregd moet worden. Ik voorzie alleen dat dit een probleem wordt*", als Nederland bijvoorbeeld zou stellen maar 80 procent te willen saneren. Het gaat nu alleen maar over de vorm".

Wat blijft is het punt van één procureur-generaal. Castillo verwacht dat dit geen makkelijke discussie zal worden, aangezien beide landen op hun standpunt zullen blijven staan. PLKP'er César Prince verklaarde vanochtend blij te zijn met de vergadering van vandaag. "Curaçao blijft vasthouden aan zijn document 'Eerste aanzet tot een gezamenlijk document Partners in het Koninkrijk'. Het is nu aan Nederland om hierop te reageren".

Dat Curaçao een eigen politiekorps wil hebben, wordt niet meer als een punt gezien. (...) Ook een gezamenlijke centrale bank met St. Maarten wordt (...) niet meer gezien als heikel punt. Vertegenwoordigers van beide eilanden zijn het in grote lijnen eens over de monetaire unie. (...)

Komentario di ARCO

ARCO comments

Twee opmerkingen. Gedeputeerde Zita Jesus-Leito heeft het over 'onderhandelen'. Bij onderhandelingen gaat het over geven en nemen. Als Nederland de schuld 100% overneemt, wat is Curaçao dan bereid daarvoor in de plaats terug te geven? Daarover zegt zij niets.

Raadslid Oscar Castillo ziet 'onderhandelen' kennelijk alleen in het *negatieve*, d.w.z. als Nederland niet 100% wil saneren, maar alleen maar 80%, dan wordt het een probleem om ervoor te zorgen dat de schuld in de toekomst niet weer zal oplopen. M.a.w. als je nu geen 100% geeft, dan gaan we in de toekomst weer brassen. Zo wordt Nederland gedwongen om 100% te geven, i.p.v. 80%. Vreemde manier van 'onderhandelen' toch! Zo raak je de andere eilanden kwijt, Curaçao. En zo blijf je in onmin met Nederland!

City Shop

We do have Services & Guaranty

Exclusive dealer of

LG Electronics on Bonaire

TV's
Plasma TV 42"
LCD TV 32"
FLAT TV 29"

Refrigerators
Side by Side
French Door
Top Freezer

Wash machine
* Semi Auto.
4 -7-9-11 kg
* Full auto.
6-8.5-10.2-10.5 kg

** 1700 watts

RMS 50 watts x2

** 2300 watts

RMS 70 watts x2

** 5300 watts

RMS 500 watts

** 7200 watts

RMS 770 watts

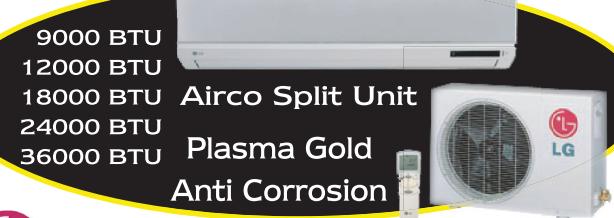
** 9500 watts

RMS 1010 watts

Divx Video/
Progressive Scan
MP3/CD-R/RW

Microwave

9000 BTU
12000 BTU
18000 BTU
24000 BTU
36000 BTU

Airco Split Unit
Plasma Gold
Anti Corrosion

Life's Good

Free Installation

The head quarter of air conditioning

LG Global No.1 for 5 Years

The wind of
the world

Free Intallation

Freon R22 Fls. 139,-
Freon R134 Fls. 375,-

3 years warranty

one equipment

5 years warranty

on compressor

Life's Good

** Gold Fin Anti Corrosion

** Save Energy

- ★ 9000 BTU Fls. 1.199,-
- ★ 12000 BTU Fls. 1.399,-
- ★ 18500 BTU Fls. 2.099,-
- ★ 26500 BTU Fls. 2.299,-
- ★ 36000 BTU Fls. 3.995,-

We do service all kind of air conditioning